14. god. 3. broj
2012. g.

ZORNICA
nova

Kronologija hrvatskih državnih hodočašća

13. srpnja 2007. Homokkomárom

24. svibnja 2008. Kaćmarska Vodica

10. svibnja 2009. Koljnof

30. svibnja 2010. Đud

1. srpnja 2011. Drvljanci

8. rujna 2012. Santovo

8. rujna 2012. godine, povodom blagdana Male Gospe, u svetištu na Vodici u bačkom naselju Santovu, priređuje se VI. državno hodočašće Hrvata u Mađarskoj.

S Gospom kroz godinu

Uređivačka koncepcija Zornice za 2021. godinu predvidjela je jedan broj za hodočasnike, taj je objavljen uoči Presvetog Trojstva, kada se u baranjskom Marijanskom svetištu, u Đudu /Máriagyűd/, tradicionalno održava zavjetno hrvatsko hodočašće. Hrvatska državna samouprava je, međutim, opetovano pozvala Hrvate katolike iz cijele Mađarske na državno hodočašće u Santovo, na Vodicu, za blagdan male Gospe, postao je to jak motiv da se Zornica ove godine javi još jednim izdanjem sličnoga sadržaja. U dogovoru sa predsjednikom Hrvatske državne samouprave, Mišom Heppom, s glavnom urednicom Hrvatskog glasnika, Brankom Pavić Blažetin, te sa njenim zamjenikom, predsjednikom Hrvatske narodnosne samouprave u Santovu, Stipanom Balatincem, pala je odluka da to bude u neku ruku zajednički projekt, da se preuzmu tekstovi o prijašnjim hodočašćima iz Hrvatskog glasnika, te da se prikaže Santovačka Vodica i bogati vjerski život santovačkih Hrvata. Rezultat toga dogovora je izdanje koje sada imate u rukama, obogaćeno još mnogim sadržajima, kao što je vodeći članak, to su djelomični izvadci napisa na temu Vrata vjere, uoči Godine vjere. Čini mi se da naši čitatelji neće imati ništa protiv ovakve koncepcije, vjerujem, svi koji Zornicu čitaju, godišnje jednom, pa vjerojatno i više puta, otputuju na neko od „svetih mjesta” da se pomole našoj Nebeskoj Zagovornici. Gospa, njeno začeće, njen rođendan, Anđeosko pozdravljenje, radost Betlehema, Isusov odgoj, pa majčinska bol Velikog petka prati nas kroz cijelu godinu tijekom svetih misa i drugih Marijanskih pobožnosti. Njena svetišta otvorena su tijekom godine, a pogotovo za vrijeme blagdana i spomendana znaju biti više nego dobro posjećena. Cvijet Gospe jeste ružica, bijela je radosna, crvena je žalosna, a žuta je slavna, neka u njenom rožariju i ovo naše izdanje pronađe svoje mjesto.

glavna urednica
Milica Klaić Tarađija

IZ SADRŽAJA:

Stručni savjetnik: vlč. Franjo Pavleković

Uredila: Milica Klaić Tarađija

Grafička priprema: Tomislav Tarađija

Broj ostvaren uz novčanu pomoć:
Hrvatska samouprava županije Baranje
A kiadványt finanszírozta:
Emberi Erőforrások Minisztériuma
Broj ostvaren u suradnji Zornice i Hrvatskog glasnika
Osnivač i nakladnik: Zaklada Zornica

Adresa uredništva: Kökény, Kossuth Lajos 10/b.
Tel-fax: 72-462-114; Mobitel: 30/4110461
e-mail: milica40@freemail.hu, zornicanova@gmail.com

HU ISSN 0866-5788

Ante Jakšić

Sijač

I sad ga vidim. Pod crnim šeširom,
koji su mnoga već vidjela ljeta,
on kroči vođen ljubavlju i mirom
i sluša kako dugi bič pucketa.

Na vlažno čelo pada kosa bijela,
a sunce grli đeram i salaše.
I dok široko djed rukom maše
uzlijeću zrna ko rojevi pčela.

On gleda nebo i sve brže kroči,
Sve više mu je svaka brazda draga.
Jutarnjeg sunca pune su mu oči

i vraća mu ser pritajena snaga.
I on ugleda već ovoga časa
Gdje mlado klasje poljem se talasa.

/Subotička Danica za 1984. g./

Apostolsko pismo „PORTA FIDEI – VRATA VJERE" Pape Benedikta XVI. kojim se proglašava Godina vjere

ulomak

1. „Vrata vjere" (usp. Dj 14, 27) koja vode u život zajedništva s Bogom u njegovoj Crkvi uvijek su nam otvorena. Preko njihova se praga može prijeći kada je Božja riječ naviještena a srce dopusti da ga oblikuje milost koja preobražava. Proći kroz ta vrata znači krenuti na put koji traje cio život. Taj put započinje krštenjem (usp. Rim 6, 4), po kojem možemo Boga nazivati Ocem, a završava prijelazom iz smrti u vječni život, plod uskrsnuća Gospodina Isusa koji je, darom Duha Svetoga, htio učiniti dionicima svoje slave sve koji vjeruju u njega (usp. Iv 17, 22). Ispovijedati vjeru u Trojstvo – Oca, Sina i Duha Svetoga – znači vjerovati u jednoga Boga koji je Ljubav (usp. 1 Iv 4, 8): Otac, koji je u punini vremena poslao svoga Sina radi našeg spasenja; Isus Krist, koji je u otajstvu svoje smrti i uskrsnuća otkupio svijet; Duh Sveti, koji vodi Crkvu kroz stoljećâ u iščekivanju Gospodinova povratka u slavi.

2. Od samog početka svoje službe kao Petrova nasljednika podsjećao sam na potrebu da se ponovno otkrije put vjere da bi se sve jasnije iznosilo na vidjelo radost i obnovljeni zanos susreta s Kristom. U Homiliji na misi prigodom početka pontifikata napisao sam: „Crkva u cjelini, i pastiri u njoj, moraju poput Krista krenuti na put, da izvedu ljude iz pustinje i povedu ih prema mjestu života, prema prijateljstvu sa Sinom Božjim, prema Onome koji nam daje život u punini" [1]. Nerijetko se događa da se vjernici više brinu za društvene, kulturne i političke posljedice svoga zauzimanja, dok na vjeru i dalje gledaju kao na nešto što se samo po sebi podrazumijeva u zajedničkom života. No zapravo ta pretpostavka ne samo da se više ne može uzimati zdravo za gotovo, već je štoviše često zanijekana [2]. Dok je u prošlosti bilo moguće prepoznati jedinstveno kulturnu matricu, koja je naširoko prihvaćana u svojem podsjećanju na sadržaje vjere i na vrijednosti koje ona nadahnjuje, danas se čini kako, uslijed duboke krize vjere kojom su pogođene mnoge osobe, to nije slučaj u velikim područjima društva.

3. Ne možemo prihvatiti da sol postane bljutava i da svjetlo bude skriveno (usp. Mt 5, 13-16). I današnji čovjek može iznova osjetiti potrebu poput Samarijanke poći na zdenac da sluša Isusa, koji poziva vjerovati u Nj i crpiti s njegova izvora, iz kojeg teče voda živa (usp. Iv 4,14). Moramo s novom radošću u srcu uživati Božju riječ, koju je na vjerni način prenijela Crkva, i Kruh života, koji se daju kao potpora onima koji su njegovi učenici (usp. Iv 6, 51). Isusovo se učenje, naime, i danas razliježe s jednakom snagom: „Radite, ali ne za hranu propadljivu, nego za hranu koja ostaje za život vječni" (Iv 6, 27). Pitanje koje su postavili njegovi slušatelji: „Što nam je činiti da bismo radili djela Božja?" (Iv 6, 28), postavljamo i mi danas. Znamo Isusov odgovor: „Djelo je Božje da vjerujete u onoga kojega je on poslao" (Iv 6, 29). Vjera u Isusa Krista je, dakle, put kojim se može definitivno prispjeti k spasenju.

4. U svjetlu svega ovoga odlučio sam proglasiti Godinu vjere. Ona će započeti 11. listopada 2012., na pedesetu obljetnicu otvorenja Drugog vatikanskog koncila a završit će na svetkovinu Gospodina Našega Isusa Krista Kralja svega stvorenja, 24. studenog 2013. Na dan 11. listopada 2012. obilježit će se također dvadeseta obljetnica objavljivanja Katekizma Katoličke Crkve, kojeg je proglasio moj prethodnik, blaženi papa Ivan Pavao II. [3], sa ciljem da svim vjernicima predstavi snagu i ljepotu vjere. Taj je dokument, istinski plod Drugog vatikanskog koncila, zatražen od Izvanredne biskupske sinode iz 1985. kao sredstvo koje će biti stavljeno u službu kateheze [4], a ostvaren je zahvaljujući suradnji čitavog episkopata Katoličke Crkve. Nadalje, tema Opće skupštine Biskupske sinode koju sam sazvao za mjesec listopad 2012. glasi Nova evangelizacija za prenošenje kršćanske vjere. Bit će to dobra prilika da se čitavu crkvenu zajednicu uvede u vrijeme posebnog razmišljanja i ponovnog otkrivanja vjere. Nije to prvi put da se Crkvu poziva slaviti Godinu vjere. Moj časni prethodnik sluga Božji Pavao VI. proglasio je jednu 1967., u spomen na mučeništvo apostola Petra i Pavla na 1900. obljetnicu njihova najvišeg svjedočanstva. Zamislio ju je kao svečani trenutak za čitavu Crkvu da „istinski i iskreno ispovijedi istu vjeru"; on je, osim toga, htio da to bude potvrđeno „na individualan i zajednički način, slobodno i svjesno, na izvanjski i duhovan način, ponizno i iskreno" [5]. Smatrao je da će na taj način čitava Crkva moći obnoviti „jasnu

svijest o svojoj vjeri, da je oživi, pročisti, potvrdi, ispovijedi” [6]. /vidi portal Corpus Domini/

Pismo kardinala Josipa Bozanića, nadbiskupa zagrebačkoga, o prvoj obljetnici pohoda pape Benedikta XVI. Hrvatskoj i ususret Godini vjere

ulomak

Draga braćo i sestre, vjernici Crkve zagrebačke!

1. Pišem vam o svetkovini Pedesetnice kojom radosno zaključujemo vazmeno vrijeme, zahvalni za dar Duha Životvorca koji rađa, okuplja i obnavlja Crkvu. Po istome Duhu, koji je dan apostolima, mi iz naraštaja u naraštaj živimo radost Kristova uskrsnuća, osobito nedjeljom kada se okupljamo oko žive Božje Riječi i hranjeni euharistijskim darovima postajemo dionici novoga života. Zaželio sam da ovo moje obraćanje u svojim zajednicama čujete na nedjelju Presvetoga Trojstva; na dan Gospodnji u kojem slavimo otajstvo Božje ljubavi, otajstvo života triju božanskih osoba: Oca, Sina i Duha Svetoga. Razlog pak moga pisma je dvostruk. Naime, upravo se sada navršava prva obljetnica pohoda pape Benedikta XVI. Hrvatskoj. Još su u nama žive slike susreta i slavlja koja smo s njime prošle godine 4. i 5. lipnja (2011) slavili u Zagrebu. Ljubomorno čuvamo taj spomen kao dragocjeni dar cijeloj domovini, a osobito nama vjernicima. Sveti Otac je ostavio trag na koji se rado vraćamo; koji nas ohrabruje i pomaže da ne zaboravimo ono što je životno najvažnije. Progovorio je svakom segmentu našega vjerničkog i društvenoga života, a središnje je misno slavlje na zagrebačkoj obali Save bilo povezano s Prvim nacionalnim susretom hrvatskih katoličkih obitelji. Dok do vas dopiru ove moje riječi, Papa se nalazi u Milanu (1-3. lipnja 2012.), gdje ću i osobno sudjelovati na slavlju Sedmoga svjetskog susreta obitelji pod geslom: „Obitelj: rad i slavlje”. Tako se naš prošlogodišnji susret, koji je Papinom nazočnošću povezao čitavu Crkvu, lijepo uklapa u ovogodišnje zajedništvo obitelji svega svijeta. Osim tog spomena na Papin apostolski pohod i sve što smo živjeli „zajedno u Kristu”, kako bismo lakše uočili svoje poslanje u sadašnjosti, želim vam usmjeriti pozornost na nadolazeću Godinu vjere, koju će Sveti Otac otvoriti ujesen ove godine, a koja se nadovezuje na veliku tematiku nove evangelizacije, nastojanja da evanđelje po nama progovori novim žarom i proročkom snagom u suvremenosti. /vidi portal Glasa Koncila/

Iz homilije predsjednika Mađarske biskupske konferencije, nadbiskupa Pétera Erdőa na drugi dan Duhova 2012. u Máriaremete

Papa Benedikt XVI. ovu je godinu od listopada pa do studenoga naredne godine proglasio Godinom vjere. Nije to po prvi puta u povijesti, 1967. je godinu naznačio kao Godinu vjere papa Pavao VI. u spomen na 1900. obljetnicu mučeničke smrti Svetog Petra i Svetog Pavla. Sadašnje proglašenje Godine vjere također ukazuje na godišnjicu, naime 50 godina kako je održana II. Vatikanska sinoda. Ova sinoda nije imala za cilj otkinuti se od prošlosti, nego je sažela vjerodostojnost običaja Crkve i Krista te svih apostola.

…Prema tome otpočeli smo veliki duhovni poduhvat. Nova evangelizacija mora prožeti cijelu našu biskupiju. Kao dio toga bio je priređen dan ispovijedanja i pokajanja grijeha u budimpeštanskoj Bazilici tijekom ovogodišnje korizme. Obradovao nas je veliki broj onih koji su ispovijedili svojen grijehe, a dušebrižnici su svakom rado stojali na raspolaganju. Bilo je lijepo slušati i čitanje Evanđelja Sv. Marka u cijelosti i bez prestanka. Nadalje rado se pripremamo za obilazak obitelji naše biskupije. Taj posao iziskuje osim svećeničkog, i zalaganje vjernika laika, te pokreta duhovnosti. Moramo poznavati naše obitelji. Naši će se izaslanici pojaviti u ime i u zastupništvu Crkve. Razgovarat ćemo tijekom susreta i moliti zajedno uz upute i pomoć knjižice koja će dobro doći u zajedničkoj molitvi te obiteljskim pripremama za blagdane. Ogromna je moć vjerničkih obitelji, u teškim vremenima sposobne su predati i život i vjeru nadolazećim generacijama. Ali im je potrebna i pomoć, podrška zajednice, potrebno je da smo skupa i u običim radnim danima, da nam postanu jasni problemi i da smo spremni pružiti pomoć. Moji obilasci župa potvrđuju da raste spoznaja i život u zajedništvu kod vjernika i njihovih obitelji.

Molitva prije rada

Gospodine, preteci naša djela svojom milošću i prati ih svojom pomoći, da svaki naš posao od tebe uvijek započnemo i po tebi završimo. Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.

Prošlost, sadašnjost i budućnost

Gospino svetište na santovačkoj Vodici

Štovanje Blažene Djevice Marije u bačkih Hrvata
O iznimnom štovanju Blažene Djevice Marije u bačkih Hrvata u Mađarskoj, svjedoče i brojna marijanska svetišta-vodice, nastale na izvorima vode, kojima se uz molitvu pridavala čudesna moć ozdravljenja. Ta svetišta Gospe, nastala u samim počecima doselidbe bačkih Hrvata-Bunjevaca, Šokaca i Raca na ove prostore, koja su službeno priznata i posvećena tijekom 19. stoljeća, bila su i do danas ostala omiljena hodočasna mjesta. Među njima, jedna od najstarijih i najpoznatijih je bajska Vodica, stoljećima omiljeno hodočasno mjesto bačkih Hrvata. Iako su svetišta Gospe u razdoblju poslije Drugog svjetskog rata, napose ona u pograničnom pojasu, prije svega zbog političkih razloga zapostavljena, posljednjih godina postupno se obnavljaju i oživljavaju. Tako su primjerice obnovljene kapelice, izvori, kipovi, križevi na Vodici u Santovu (2004.), Kaćmaru (2006.) i Dušnoku (2009.).

Svetište Gospe na Vodici u Santovu
Nekada su na ovoj ledini napasali i iz kopanog bunara napajali stoku. Jednom zgodom, uoči blagdana Male Gospe nekoliko ljudi kosilo je travu, a jedan od njih - koji se svaki dan u podne molio - otišao je na bunar po vodu. Kada je na užetu spustio krčag, voda se zabibala. Uplašio se, ali je tada u bunaru nastala svjetlost, a u njoj se ukazala Djevica Marija s malim Isusom. Slika se promijenila, te mu se učinilo kao da vidi jednu ženu s djevojčicom. Vratio se ostalima i ispričao događaj. Svi su pojurili do bunara, ali od ukazanja nisu vidjeli ništa, samo ih je obuzeo veliki nutarnji mir. Čovjek se zastidio, jer je on vidio ukazanje, a ostali nisu. Kod kuće je ispričao događaj, neki su povjerovali, a drugi nisu. Dojam prizora koji je vidio, nije mu dao noću mira, ni sna; sutradan je ponovo otišao do bunara gdje ga je dočekao isti prizor od prijašnjeg dana. Ukupno se u tri navrata ponovilo ukazanje. Razmišljajući, postalo mu je jasno da se bliži blagdan Male Gospe, te je uistinu mogao vidjeti svetu Anu s malom Marijom. U spomen na ukazanje pokraj bunara zasadio je vrbu, mnogima ispričavši događaj. Mjesto je ograđeno, a kasnije je je podignuta kapela. Po drugima koji su posjećivali svetište, Joza Grličin 1830.-ih godina orao je u seoskom hataru na ledini zvanoj Babina leda kada je zabezeknuto opazio kako su mu se volovi propeli na zadnje noge, te su pokleknuli i spustili glave. Poljodjelac je tada na jednoj vrbi usred svjetlosti vidio Marijin lik s malim Isusom. Ganuto je kleknuo, počevši se glasno moliti; kasnije je, osvrnuvši pogled prema gore, vidio samo kako se svjetlost udaljava i blijedi. Tada je s volovima odjurio u selo, kako bi svima ispričao ova događnja. Santovci su odmah otišli na mjesto ukazanja; nadali su se da će i oni vidjeti Djevicu Mariju s malim Isusom. Kako se vijest širila, tako je mnošto bivalo sve veće, a navečer se okupilo gotovo cijelo. Mnogi su ovdje proveli noć u molitvi i pjevanju marijanskih pjesama. Sljedećih dana u popodnevnim satima osim mještana dolazili su i vjernici obližnjih naselja: svi su se nadali da će nesvakidašnji događaj povoljno utjecati i na njihove nevolje i brige.

Santovačka Vodica posvećena i proglašena hodočasnim mjestom, prošteništem
Za prošlost santovačke Vodice vezuje se više ukazanja Gospe i čudesnih ozdravljenja u molitvi. Tako je nakon kupanja u vodi izvora ozdravila jedna djevojčica iz obližnjeg Koluta, koja je bolovala od dječje paralize. Nakon što su ispitana ukazanja i čudesna ozdravljenja, kalačko-bački biskup Petar Klobusiczky 1838. godine posvetio je santovačku Vodicu i proglasio je svetištem, koje su šokački Hrvati, župljani i drugi hodočasnici redovito posjećivali, a posjećuju i danas.

O gradnji kapelice na mjestu ukazanja postoji više podataka. U svezi s tim možemo naći podatke u Povijesti župe (Historia Domus), koju je staratelj József Balázs vodio u obliku dnevnika. Prema njegovu zapisu od 15. studenog 1949. godine, kapelica je najvjerojatnije građena između 1877./79. godine. Po drugom zapisu, od 3. veljače 1957. godine „...na mjestu sadašnje mlade stajala je stara vrba na koju su nekada ovjesili Marijinu sliku te tamo štovali Blaženu Djevicu Mariju. Tada je gradio otac Ferkóa Vörösa postojeću malu kapelu”... na vrbi je „bilo ovješeno mnogo svetih prilika, a u stablu drveta postavljeno malih porculanskih kipića.” Po usmenoj predaji i riječima Marije Gorjanac stara kapela je

građena 1882. godine, a „… dao ju je sagraditi čovjek iz Koluta po podrijetlu Nijemac, kada je njegovu sinu ovdje čudesno vraćen vid.” Nedaleko kapele, 1933. podignut je Gospin kip, koji je dao izraditi jedan Bajac u znak zahvalnosti za ozdravljenje slijepog sina.

Posjećivanje svetišta na Vodici

Osim na blagdan Male Gospe (8. rujna) santovački Hrvati na Vodicu su odlazili i u raznim drugim prigodama. Utjecali su se Gospi na Vodici u najtežim trenucima, ali i u onim slavljeničkim. Tako su za vrijeme spora oko jezično-liturgijskog misnog reda između 1897. i 1899. godine umjesto župne crkve odlazili na santovačku Vodicu. Gospi na santovačkoj Vodici molili su se za sretan povratak i vojnici koji su odlazili na bojišta Prvog svjetskog rata. Na Vodici su se za vrijeme župnikovanja Grge Jasenovića, između 1911. i 1921. godine, priređivala i „Svibanjska slavlja” na Duhove kada su djeca prikazivala vjerske igrokaze (Živko Mandić).

Obnova stare kapelice, početak obnove i proširenja svetišta

Zalaganjem mjesnih obitelji, 2004. godine obnovljena je stara kapelica, koju je iste godine 8. rujna, na blagdan Male Gospe, posvetio dr. Balázs Bábel, kalačko-kečkemetski nadbiskup. Bio je to početak obnove i uređivanja svetišta, ali i duhovno oživljavanje santovačke Vodice, koja je nakon dvogodišnjih priprema, postavljanjem velebnog Gospina kipa 18. rujna 2008. godine doživjela značajno proširenje. Poslove organizacije preuzela je Zaklada Vodica-Marijin vrt na čelu sa santovačkim župnikom Imreom Polyakom. Tako je u okviru misnoga slavlja, koje je predvodio nadbiskup kalačko-kečkemetski Balázs Bábel, 13. listopada 2008. godine na santovačkoj Vodici posvećen velebni kip Blažene Djevice Marije. Dao ga je izraditi Santovac Sandor Vöő, koji je 1956. napustio Mađarsku, a danas živi u Sjedinjenim Američkim Državama. Svečanost - na kojoj se okupilo domalo pet tisuća vjernika, velik broj uzvanika, svećenika i gostiju sa svih strana - priređena je povodom 170. obljetnice posvećenja santovačke Vodice i 91. obljetnice (13. listopada 1917.) posljednjeg ukazanja Gospe u portugalskoj Fatimi. Posvećen je i misni oltar te križ od bijelog mramora, dar jednog poduzetnika iz obližnje Čatalije. Tom prigodom nadbiskup Bábel obnovio je molitvu svetog Stjepana kralja, moleći zagovor Blažene Djevice Marije za Mađarski narod i sve narodnosti u Mađarskoj, za Santovo, za župnu zajednicu i santovački puk. Kako uz ostalo reče u svojoj prigodnoj propovjedi, velebni Gospin kip koji strmi u visine poput crkvenih zvonika, privlači pozornost i poziva na okupljanje, na vjeru i štovanje Majke Božje. Posrijedi je najveći kip BDM na svijetu od nehrđajućeg čelika, veličine 10 metara i 53 centimetra, koji je po narudžbi darovatelja izradio pečuški majstor István Rigó. Velebna konstrukcija građena je na veliki potporanj koji je obložen pločama od nehrđajućeg čelika, debljine 3 milimetra, i od livenih dijelova, glave, ruku i nogu, a sastavljen od četiri dijela po 2,5 metra. Od njegova postavljanja neprestano stižu vjernici i hodočasnici iz obližnjih, ali i udaljenijih naselja, pa i inozemstva.

Još kao dijete i mladić, gospodin Vöő bio je članom Odbora za uređivanje svetišta na santovačkoj Vodici i izgradnju crkve s dva tornja, koja je bila pripremljena već 30-ih godina, ali su ostvarenje onemogućili II. svjetski rat i komunistička vlast Rakosijeva režima. Prije nekoliko godina, nakon jednog sna da se moli u prekrsanoj crkvi obasjanom svjetlošću, čuvši glas koji ga poziva na gradnju Božje kuće, potražio je santovačkog župnika sa idejom da sve to ostvari. Budući da nije našao nikakvu potporu sa strane, a vlastita sredstva mu nisu bila dovoljna, odlučio se na izgradnju velebnog Gospina kipa po uzoru na sličan kip koji je vidio nedaleko Chicagoa u SAD-u. Ostvarenje toga podupirala je župna zajednica i brojni župljani, te smo ovih dana, dodaje santovački župnik Imre Polyak, bili svjedoci povijesnog događaja. Na santovačkoj Vodici podignut je jedan od najvećih kipova BDM u svijetu. Budući da je umjesto crkve napravljen „samo” kip, vrativši se svome snu nesebični darovatelj Sándor Vöő reče: „Ako Bog ima plan, nakanu s ovim svetištem u Santovu, čiji je dio i ovaj kip, pa i on sam, onda će se on pobrinuti za odgovarajući broj posjetitetlja, a uz njihovu velikodušnost i za crkvu, asfaltnu cestu, kao i za sve drugo što je potrebno.” Međuvremeno je na santovačkoj Vodici natkriven oltar, podignuti je i veliki križ, a pored oltara i mali zvonik.

Pobožnosti Fatimske Gospe

Nakon svečanosti posvećenja najvećeg Gospina kipa od nehrđajućeg čelika na svijetu, hodočasnici gotovo svaki dan dolaze na santovačku Vodicu, a od svibnja do listopada, svakog 13. dana, održavaju se Pobožnosti Fatimske Gospe: državna pomirna

molitva i klanjanje Presvetom Oltarskom Sakramentu, te redovita misna slavlja.

Treći susret bačkih Hrvata, ujedno VI. državno hodočašće Hrvata

Na inicijativu mjesne Hrvatske samouprave, a u suorganizaciji sa Santovačkom župom, 2008. godine pokrenuti su Vjerski susreti i hodočašća bačkih Hrvata, te prijateljskih hrvatskih zajednica iz Vojvodine (Srbije) i Hrvatske, koji doprinose duhovnom obogaćivanju Gospina svetišta na santovačkoj Vodici. Prvom prigodom, 7. kolovoza 2010. misno slavlje predvodio je mons. Dr. Marin Srakić, nadbiskup đakovačko-osječki, predsjednik Hrvatske biskupske konferencije, a 6. kolovoza 2011. mons. dr. Đuro Hranić, pomoćni biskup, đakovačko-osječki, generalni vikar. Treći susret na santovačkoj Vodici, ujedno i VI. Državno hodočašće Hrvata u Mađarskoj održat će se 8. rujna 2012. godine, kada će misno slavlje s početkom u 11 sati predvoditi mons. dr. Franjo Komarica, banjolučki biskup i predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine. *Tekst Santovacka Vodica - djelomični izvor: Povijest svetišta i kipa (dr László Nebojszki), Kuratorij Zaklade Vodica-Marijin vrt Santovo, 2012. godine*

Stipan Balatinac, novinar Hrvatskog glasnika

Hrvatski glasnik 26. srpnja 2007.

Hodočašće u Komar

Kaniška Hrvatska manjinska samouprava 2002. g. založila se kod župe naselja Komara (Homokkomárom) da se ondje svake godine 13. srpnja govori hrvatska misa za naše pomurske vjernike. Od tada svake godine na taj dan iz Hrvatske dolazi svećenik celebrirati za njih misu na hrvatskom jeziku. Ove godine hodočastili su i vjernici iz drugih hrvatskih regija u Mađarskoj.

Naselje Komar, 13 kilometara udaljeno od Kaniže, oduvijek je bilo omiljeno hodočasničko mjesto za Hrvate pokraj obje obale rijeke Mure, a i za žitelje iz Slovenije. Malo mjesto sa svega 236 stanovnika, u pisanim spomenicima prvi put se spominje 1293. g., kao Humuckamar, gdje su se 1360. g. nastanili pavlini i izgradili samostan. Godine 1722. napučili su ga Nijemci, a posjed je kupio Ferenc Esch, koji je započeo izgradnju sadašnje crkve. Pri kopanju temelja, na mjestu gdje stoji današnji glavni oltar, pronašli su sliku Djevice Marije s malim Isusom. Prema kronici, sliku su odnijeli u donju kapelicu, a ona se vratila na svoje mjesto. Prema legendi onaj tko se molio pred slikom ili ju je dotaknuo, ozdravio je. Toj čudotvornoj slici hodočasnici dolaze od kraja 18. stoljeća. Za izgradnju crkve nije zaslužna samo obitelj Esch, nego i grof Lajos Batthyány, kojemu je to mjesto darovao kralj. Na sveopće zadovoljstvo vjernika dao je donijeti i moći sv. Feliksa iz Rima. Crkva je u potpunosti sagrađena 1778. g. Grof Batthyány je tražio da se po potrebi mise služe na mađarskom, hrvatskom i njemačkom jeziku, stoga se na tome mjestu u 18. stoljeću misilo i na hrvatskome. Komarska crkva danas je najveće zadunavsko proštenište.

U svakom mjesecu 13-og se održava hodočasni dan radi otkupljenja grijeha. Na zamolbu kaniške Hrvatske manjinske samouprave, od 2002. g. 13. srpnja održava se hrvatska misa, odnosno hrvatski hodočasnički dan na kojem misu služi svećenik iz Hrvatske, na radost pomurskih Hrvata. Do sada je bio čest gost dekan iz Koprivnice Blaž Horvat, a misu je služio i već preminuli varaždinski biskup Marko Culej. Ove je godine misu govorio župnik iz Preloga Antun Hoblaj s pomoću župnika Jankovića. Bili su nazočni i svećenici okolnih naselja. Marija Vargović, predsjednica kaniške Hrvatske manjinske samouprave, šesto hrvatsko hodočašće željela je proširiti tako da ono poprimi državno obilježje, te je pozvala Hrvate i iz drugih regija. Organizirano su došli gradišćanski Hrvati iz Koljnofa, Unde i Četara, i hodočastili u narodnoj nošnji. Organizirano, također u narodnoj nošnji, hodočastili su pomurski Hrvati iz Petribe, Mlinaraca, Pustare, Serdahela, Sumartona i Kaniže, ali bilo je hrvatskih vjernika i iz Pečuha, Budimpešte. Stigli su vjernici iz osamdeset naselja. Imre Szűcs, komarski župnik, na hrvatskom jeziku pozdravio je preloškoga svećenika Antuna Hobleja i zahvalio

mu što se odazvao pozivu. Velečasni Hoblej izrazio je radost što je pozvan na to lijepo hodočasno mjesto koje, prebrodivši jezične poteškoće i državne granice, okupilo je ljude velike katoličke obitelji koji su se skupa molili svojoj nebeskoj majci. Prepunu crkvu i misno slavlje uveličalo je prekrasno pjevanje crvenoga zbora iz Preloga. Na kraju misnoga slavlja i ophoda preloški župnik obratio se Hrvatima iz Mađarske i zahvalio im što su kroz stoljeća, unatoč tomu što su živjeli u drugoj državi, očuvali svoj materinski jezik, kulturu i sve vrijednosti svojih predaka. U znak zahvalnosti podario je crkvu i hrvatske vjernike hrvatskom zastavom. Dok su se vjernici okupljali za ophod, teta Katica Kuzma iz Pustare ispričala je kako su nekada išli u Komar na hodočašće: – Da sam išče bila deklička onda sem z mamom i japom dišla v Komar pešice. Nesli smo si jelo i pilo kaj ne bi bili gladne, dog je bil put al lepi. Lepi so lugi ti blizu Komara. Da je bila prošencija nesli smo križno drevo, zastavu. Jako mi je lepo tu vu tem mestu, da me nekaj boli al sem betežna dojdem tu pak onda mi je fnogo leže, nekak mi se duša slobodna.

Bilo je i sada mladih Petribljana koji su put iz svoga mjesta do Komara (25 kilometara) prošli pješice, kao nekoć njihovi preci.

Beta

Hrvatski glasnik 29. svibnja 2008.

Državno hodočašće Hrvata u Kaćmaru

U organizaciji Odbora za kulturu i vjerska pitanja Skupštine Hrvatske državne samouprave, u subotu, 24. svibnja, o blagdanu Tijelova, u Kaćmaru je održano Državno hodočašće Hrvata u Mađarskoj. Polazak hodočasnika na Vodicu u procesiji počeo je u 13 sati ispred župne crkve u Kaćmaru, a odazvali su se hodočasnici iz naših regija u Mađarskoj: iz Baranje i Podravine, Pomurja, Budimpešte i Bačke, uglavnom iz Kaćmara. Pjesmom i molitvom došli su na kaćmarsku Vodicu do kapelice obnovljene prije koju godinu, a sagrađene još 1884. godine, dakle prije 124. godine. Svojom nazočnosti svečanost su uveličali predsjednik HDS-a Mišo Hepp, predsjednica Bačkog ogranka SHM-a Angela Šokac Marković, predstavnici Hrvatskoga nacionalnog vijeća iz Srbije, na čelu s Brankom Horvatom, te gostujući župnici iz Tavankuta i Njemačke. Misu na kaćmarskoj Vodici u 14 sati predvodio je msgr. Stjepan Beretić, župnik crkve Svete Terezije u Subotici. On je pozdravio okupljene hodočasnike, istaknuo značaj vjerskog okupljanja Hrvata, te ih pozvao na očuvanje materinske hrvatske riječi i katoličke vjere. U svojoj nadahnutoj propovijedi istaknuo je velikane bunjevačkih i šokačkih Hrvata, među njima i velikoga hrvatskog pjesnika Antuna Gustava Matoša, podrijetlom iz Kaćmara, koji su nas zadužili svojim njegovanjem materinskog jezika, kulturno-prosvjetnim radom i jačanjem nacionalne svijesti na ovim prostorima. Misa je uljepšana pjesmom domaćih vjernika i pjevanjem gostiju u pratnji aljmaškoga kantora Istvána Aradia, na kraju s pjesmom Zdravo, Djevo, Kraljice Hrvata. Kako nam tom prigodom uime glavnog organizatora Odbora za kulturu i vjerska pitanja Skupštine HDS-a reče predsjednica Marija Vargović, sve je počelo lani kada je ustrojeno prvo državno hodočašće Hrvata u Mađarskoj. Onda je odlučeno da se ono organizira svake godine u drugoj regiji, poradi boljega međusobnog upoznavanja. Lani je bilo više gostiju iz Hrvatske, ali su se uključile i druge naše regije te Đursko-šopronska županija. Na prijedlog Odbora, ove je godine hodočašće organizirano u Bačkoj, u Kaćmaru. Premda nije bilo mnogo ljudi, koliko se možda očekivalo, ali svi koji su došli sretni su što su mogli zajedno moliti Bogu i Blaženoj Djevici Mariji. Duša nam je vrlo važna stvar, a ovaj je susret obogaćenje duše – reče nam Marija Vargović, ugodno iznenađena ljepotom obnovljene kaćmarske kapelice za koju su dosada samo čuli, a sada su se uvjerili kako je ovo mjesto imalo važnu ulogu u životu kaćmarske hrvatske zajednice u prošlosti. „Počeli smo, a to trebamo nastaviti, raditi na tome kako bismo to bolje organizirali jer nam je cilj da se što više naših Hrvata uključi. Na sjednici našeg odbora vrednovat ćemo susret, razmotriti kako dalje, ali sam sigurna da ćemo i nagodinu organizirati državno hodočašće u jednoj od naših regija" – zaključila je predsjednica Odbora Marija Vargović.

S. B.

Marijo, ti zvizdo mora, svitli nama do nakraj.
Priko tvoga zagovora daj nam doć u vični raj!

Hrvatski glasnik 21. svibnja 2009.

Pred oltarom Črne Madone

Treće državno shodišće Hrvatov u Koljnofu

Žarko sunce je sprohadjalo vjernike uz tamburašku glazbu i hrvatsko jačenje 10. majuša, u nedilju dopodne, u šarenoj povorki na koljnofski ulica. Jedna narodna nošnja je bila lipša od druge, različite zastave kulturno-umjetničkih društav i crikvene jačke dali su nam na znanje koliko je u folkloru, a i po dijalektu bogat žitak Hrvatov u Ugarskoj. Hodočasna crikva u Koljnofu, ka je tre nu tačno u obnovi, s mnogo vjernikov je dočekala katoličane iz trih regijov, na trećem državnom shodišću Hrvatov, kojega je orga nizirao Odbor za kulturu i vjerska pitanja Skupšćine Hrvatske državne samouprave. Kako je rekao član spomenutoga Odbora u Gradišću, Undanac Štefan Kolosar, teško je bilo još i u našoj regiji ljude gibati jer čez tajedan dan su Gradišćanci bili pozvani jur na treće shodišće, ovo je malo i previše. Medjutim on je bio zadovoljan brojem hodočasnikov ki su nazočili svetoj maši iz Kemlje, Umoka, Unde, naravno, i iz Koljnofa, ter Gornjega Četara, Kisega i Prisike. Na hrvatskoj maši, ku su celebrirali židanski dušobrižnik Štefan Dumović i mjesni farnik Antal Németh, jednako su diozimali pred sjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp, zamjenik predsjednika HDS-a Matija Šmatović, predsjednica Društva Gradišćan skih Hrvatov u Ugarskoj Marija Pilšić, a i domaći načelnik Franjo Grubić. Hodočasnu crikvu je čas za čas napunila hrvatska jačka i svirka Koljnofskih tamburašev pod peljanjem Geze Völgyija, a na orgulja je svirao mjesni kantor László Knull. Po riči Marije Vargović, predsjednice Odbora za kulturu i vjerska pitanja, suprot toga da su došli iz dalekih krajev samo vjerniki iz Zalske i Šomodjske županije, radosna je činjenica da se je jako čuda vjernikov javilo na ovu mašu i iz Gradišća. – Nam je cilj da naši Hrvati se uključuju u ovu organizaciju te svi zajedno malo molimo na materinskom jeziku i da malo pjevamo u crkvi, kako su nas naučili naši starci. Od Kaniže, dok smo putovali u Koljnof, mi smo na cijelom putu molili i ovako nam je bila duša bolje svečanija. Ljudi hoće da znaju i pjevati i moliti na hrvatskom jeziku, ali nimaju dosta prilike. I takav put je najbolja prilika za to da u skupšćini molimo i pjevamo, zajedno vježbamo to – je rekla jedna od glavnih organizatorov. Za mašom svi su bili pozvani na objed u mjesni kulturni dom, kade smo načelnika ispitkovali o dužnosti domaćina. – U Koljnofi je sad prvi put ovo shodišće što HDS organizira, a za nas je ovo velika čast. Naše selo svenek je bilo gostoljubivo, i ponosni smo da smo sad mi na redu i mi znamo ovo prirediti, iako 15. augustuša imamo veliko shodišće i skupljaju se kod nas Hrvati i iz susjednih zemalj. Ljetos ćemo dvakrat slaviti, to nije za nas tako strašno; 150–200 ljudi znamo sad pogostiti na objedu, naše žene su spekle poharaje, i crikvena stolica nam je pomagala. Kot i svenek Koljnofi, ki je došao, nigdar ni prošao gladan i žajan, tako će biti, ja mislim, i danas – je rekao za naš list Franjo Grubić. Dokle su veseli ljudi u velikoj dvorani za objedom i zapjevali, mi smo dalje iskali odgovore na naša pitanja. Franjo Dudaš, član KUD-a Podravina iz Barče, mi je povidao da je na ovo shodišće cijeli autobus dospio u Koljnof s vjerniki iz već hrvatskih sel: iz Potonje, Martinaca, Lukovišća, Novoga Sela, Brlobaša i Barče. – Nije bilo teško ljude nagovoriti da dojdu u Koljnof jer smo kršćani i uvijek idemo sva kamo, od Medjugorja, Marije Bistrice do našega Juda. U duhovnom smislu smo se danas ojačali iako smo na misi samo pola razumili. Mi smo se digli u pola pet, za nami je teško putovanje na kom smo molili krunicu i pjevali marijanske pjesme. Za objedom su gosti zapjevali i zatancali u zbogomdavanju, dokle je vani godina začela pljuskati ulice. Hodočasniki, jedni su krenuli još na pohod Šoprona, drugi su pak zastali u prisičkom Vjerskom muzeju Štefana Dumovića, tako je državno shodišće bilo povezano i s posjetom i željom za upoznavanje ovoga kraja.

Timea Horvat

Moć molitve

Molite, i dat će vam se! Tražite i naći ćete! Kucajte, i otvorit će vam se! Jer svatko, tko moli, prima, tko traži, nalazi, i tko kuca, otvara mu se. Ili ima li netko među vama, tko bi svome sinu, ako ga zamoli za kruh pružio kamen ili ako zamoli za ribu, pružio mu zmiju? (Mt 7,7-10)

Hrvatski glasnik 17. lipnja 2010.

Hodočašće Hrvata u Jud/Đud

U organizaciji Odbora za kulturu i vjerska pitanja Hrvatske državne samouprave, na čelu s Marijom Vargović, i ove je godine označen jedan dan kao dan mogućega zajedničkog organiziranog hodočašća Hrvata u Mađarskoj u jedno od marijanskih svetišta po hrvatskim regijama. Četvrto je to državno hodočašće Hrvata u organizaciji HDS-a, poslije Komara (Homokkomárom), Kaćmara, Koljnofa, ove godine održano u Judu. Tako su Hrvati iz naših hrvatskih krajeva i naselja diljem Mađarske, ako su željeli, mogli organizirano, putem prijave, autobusom, čije su troškove snosile pojedine hrvatske organizacije i udruge u našim regijama, 30. svibnja hodočastiti u Jud, Gospino svetište, i nazočiti misama odnosno misi na hrvatskom jeziku koju je na vanjskom oltaru ponad judske crkve služio donjomiholjački župnik Željko Grigić, a koju su pjevali uz orguljašku pratnju Anice Posavac hrvatski zborovi: Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe iz Pečuha, Pjevački zbor kaniških Hrvata, Pjevački zbor iz Mlinaraca i Pjevački zbor iz Pustare, ova potonja tri obučena u prekrasnu nošnju pomurskih Hrvata. Za okrepu se pobrinuo HDS-ov Odbor za vjerska pitanja, a nakon mise zajednički se krenulo i molilo na postajama križnoga puta. Zajedništvo je iskazano i u samom činu dolaska pred judsko svetište, neposredno pred crkvu u zajedničkoj koloni, sa zastavama i napisima naših hrvatskih naselja i krajeva. Jud/Đud omiljeno je hodočasno mjesto naroda uz Dravu, i Mađara, i Nijemaca, i Hrvata. Cijelo je selo išlo u Đud za Duhove, priča mi Aga Magušić, tek najstariji i najnemoćniji su ostajali kod kuće. Išlo se i za Tijelovo, pa na Veliku Gospu. Mene je moja baka vodila u Đud na Trojake, kazuju Podravci. Hodočastili su Santovci, Hrvati s Vancage, iz okolice Pečuha, hodočaste i danas u Đud. Davno je podno đudskog brda i izvora bio kipić kod kojeg su benediktinci podigli kapelicu 1006. godine. Đud je 31. svibnja 1805. papa Pio VII. proglasio svetištem u kojem se i danas održavaju mise na tri jezika, mađarskom, njemačkom i hrvatskom. Papa Benedikt XVI. na blagdan Sv. Ivana Krstitelja, 24. lipnja 2008. godine, donio je odluku o uzdizanju đudske crkve u razinu male bazilike (Basilica minoris). Na misi u Judu/Đudu 14. rujna, na blagdan Male Gospe, papinski nuncij Julius Janus pročitao je papin dekret pred mnoštvom vjernika i hodočasnika. To je najstarije svetište u Mađarskoj. U rimsko doba preko njega vodio je put iz Pečuha prema Osijeku. U podnožju brda, kod izvora stajao je Bogorodičin kip što su ga podigli kršćani ovoga kraja. Za dolaska Mađara ovo se mjesto naziva Eudu, latinsko ime je Đödő, ili Jödő, danas je Gyűd, a na hrvatskome Đud, odnosno Jud. Pečvarski benediktinci 1006. godine sagradili su kapelicu iznad kipa Blažene Djevice Marije. Godine 1148. kralj Geza II. ovdje je zatražio pomoć od Bogorodice za vojnu protiv grčkog cara, i kapelicu je dao proširiti. Nakon Mohačke bitke 1526. godine, Turci crkvu nisu srušili, nego su je praznu prepustili najprije pravoslavcima, zatim reformatima. Ovo hodočasno mjesto neokrnjeno je prebrodilo turska vremena, ali je Gospin kip nestao. U ono se vrijeme čudni događaji zbivaju u Judu. Blažena Djevica se ukazala Šiklošanima Matiji Išpanju i Ivanu Kopiću, koji su se s posla vraćali doma. Gospa ih moli da crkva opet bude katolička. Godine 1687. Gabor Vechi, gospodar sigetske tvrđave, crkvu daruje katolicima. Judska crkva 1698. godine iz Koprivnice dobiva novi kip, što vjernici s velikim štovanjem primaju. Za Rákóczieve oslobodilačke borbe (1703–1711) opet se događaju čudne pojave. Gospin se kip najprije spašava u Šikloš, zatim u Osijek. Taj se kip i sada nalazi u osječkoj franjevačkoj crkvi. Pečuški biskup Franz Nesselrod 1713. godine novi kip daruje svetištu, koji se i sada nalazi na glavnom oltaru. S pomoću vjernika i darivanjem obitelji Batthyány, između 1739. i 1742. godine crkvu proširuju i grade samostan. Nastavljaju se čudna ozdravljenja, o kojima svjedoče godišnjaci samostana. Između 1723. i 1799. godine spominje se 302 ozdravljenja. Zbog tih ozdravljenja papa Pio VII. 1805. g. Jud proglašava svetištem. Od 1860. g. omiljeno mjesto

hodočasnika jest kip Bolne Gospe. Od kipa put vodi uzbrdo do križa što ga je dao postaviti pečuški biskup Sámuel Hettyei povodom 900. godišnjice opstojnosti katoličke Mađarske. U ljetno doba crkva postaje pretijesnom zbog mnoštva hodočasnika, zato je 1937/38. godine pokraj crkve, pod vedrim nebom sagrađen oltar. Godina 1950. tužno je vrijeme za mađarske crkve: nacionaliziraju škole, raspuštaju redovnike, tako i franjevci moraju napustiti Jud. Otada se o crkvi brinu svjetovnjaci. Godine 1991. crkva dobiva novi krov, 1993. obojena je izvana, a 1994. iznutra, 1996. ob novljen je pod. Odonda crkva ima sadašnji izgled.

Bpb

Hrvatski glasnik 7. srpnja 2011.

Državno hrvatsko hodočašće u Podravini

Domalo tisuću hrvatskih vjernika okupilo se u Drvljancima na blagdan Presvetog srca Isusova

Kako svaka zajednica, tako i Hrvati u Mađarskoj imaju svoja omiljena regionalna hodočastilišta koja redovito posjećuju. Međutim već nekoliko godina organiziraju se i državna hrvatska hodočašća koja okupljaju vjernike i iz drugih hrvatskih regija. Tako je u organizaciji Hrvatske državne samouprave odnosno nadležnog Odbora za kulturu, vjerska pitanja, mladež i šport, 1. srpnja, ustrojeno V. državno hodočašće Hrvata u Mađarskoj. Nakon Homokkomároma (Zala), Kaćmara (Bačka), Koljnofa (Jursko-mošonsko-šopronska županija) i Juda (Baranja), priključivši se tradicionalnom hodočašću podravskih Hrvata, ove je godine državno hodočašće održano povodom blagdana Presvetog srca Isusova u Drvljancima, mjestu bez stalnih žitelja, ali omiljeno odmorište, s vikendicama i s nekoliko sačuvanih starih kuća, te hodočasno mjesto podravskih Hrvata. Već po ustaljenoj tradiciji, hodočašće je počelo u 7.30 tradicionalnom procesijom hodočasnika koja je krenula od crkve Svetog Martina iz Martinaca, a predvodio ju je martinački župnik, velečasni Ágoston Darnai. Ostali hodočasnici priključili su im se poslije, s polaskom u 10 iz Martinaca, mikrobusima i autima. Kako je najavljeno, u okviru državnoga hrvatskog hodočašća, s početkom u 11 sati na prostoru pokraj kapelice i zvonika služeno je misno slavlje na otvorenome, koje je predvodio novozaređeni svećenik, velečasni Gabriel Barić, rodom iz Martinaca. Suslužili su martinački župnik Ágoston Darnai, te svećenici Hrvati porijeklom iz podravskih hrvatskih naselja, a od župnika hrvatskih zajednica u Mađarskoj priključio im se jedino santovački župnik Imre Polyák, biskupski namjesnik za manjine Kalačko-kečkemetske nadbiskupije. Misi je sudjelovalo oko tisuću hrvatskih vjernika većinom iz okolnih, te udaljenijih podravskih naselja, ali su došle i organizirane skupine hrvatskih vjernika iz Bačke i Baranje te nekolicina vjernika iz Budimpešte i Gradišća. Dodajmo da je poziv upućen svim predsjednicima županijskih i mjesnih hrvatskih samouprava, župnicima i vjeroučiteljima „hrvatskih” naselja u Mađarskoj, članovima Skupštine HDS-a, načelnicima okolnih naselja, Veleposlanstvu i Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Budimpešti, odnosno Pečuhu, pečuškom biskupu, a poziv je objavljen i putem hrvatskih glasila u Mađarskoj. Svojom nazočnošću slavlje je uveličalo i nekoliko uzvanika, među njima i generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov, Győző Szatyor, predsjednik Odbora za prosvjetu, manjine, mladež i šport Skupštine Baranjske županije, parlamentrani zastupnik Imre Pichler, te zastupnici mjesnih, županijskih hrvatskih samouprava i Skupštine HDS-a. – Sigurno ste svi već primijetili koliko ste nakon svete mise mirniji kada se vraćate svojim kućama. Jer ste ostavili kod Isusa sve ono što vam je teško u životu, što sami ne biste mogli riješiti. Treba i nama, našem životu dan kada će se odmoriti tijelo i duša. Pitamo se zašto u davna vremena nije bilo toliko srčanih bolesnika, zašto nismo toliko mladih izgubili od srčanog udara kao danas. Jer su naši preci znali kada je vrijeme rada, a kada odmora. Takav nam je i današnji dan, dan odmora – reče uz ostalo u svojoj prigodnoj propovijedi velečasni Barić, ukazujući na to kako sve ima svoje vrijeme. Slikovito se zapitao zbog čega trčimo ako nemamo vremena pogledati u nebo.

– Pitam sad vas, da li vi ikad pogledate na nebo, ili ste zauzeti samo ovozemaljskim stvarima? Čovjek koji priznaje svoje greške, poznaje i svoje granice, i zna da nije savršen. Da postanemo takvi ljudi, moramo se upisati u školu Srca Isusova gdje je glavni predmet pokornost i ljubav. Neka nam da Bog, svima nama i našim obiteljima, da ovozemaljski život oblikujemo tako da budemo dostojni za vječni život – riječi su velečasnog Barića, kojima je završio svoju prigodnu propovijed. Misno slavlje na hrvatskom jeziku uljepšano je pjesmom okupljenih vjernika u pratnji župne kantorice Ančike Gujaš, kao i pjevanjem članica martinačkoga pjevačkog zbora „Korjeni" u izvornoj nošnji, a u pratnji Orkestra „Vizin" iz Pečuha, za vrijeme pričesti i završne, izlazne pjesme. Na kraju mise okupljenima se prigodnim riječima obratio Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, prije svega zahvalio se svima koji su se odazvali pozivu, posebno onima koji su došli iz udaljenijih krajeva Mađarske, te svećenicima koji su suslužili misno slavlje. Posebno je izrazio radost, ali i ponos, kako reče, što su nam podravski Hrvati u osobi velečasnog Gabriela Barića dali još jednog Božjeg čovjeka koji će, kada se budemo okupljali, moći s nama zajedno slaviti Boga na našemu materinskom hrvatskom jeziku. Pošto je velečasni Barić podijelio blagoslov, hodočasnici su zajedno otpjevali pjesmu Rajska Djevo, Kraljice Hrvata, koja je uljepšana tamburaškom pratnjom Orkestra „Vizin". Nakon mise upriličeno je svečano otvorenje Ulice Presvetog srca Isusova, i posvećenje dvojezične ulične ploče, koju je izradio priznati pečuški drvorezbar Győző Szatyor, a svečanost su svojim pjevanjem uljepšale članice Pjevačkoga zbora „Korjeni" iz Martinaca i Orkestar „Vizin" iz Pečuha. Kako uz ostalo reče križevački načelnik Jenő Brezović, ove godine blagdan Presvetog srca Isusova poseban je zbog toga što je ujedno organizirano i državno hodočašće Hrvata u Mađarskoj, ali i zbog toga što će glavna ulica odsada nositi ime Presvetog srca Isusova. On je predao riječ autoru dvojezične ulične ploče, koju je nakon toga posvetio Ladislav Ronta, harkanjski župnik i dekan Šikloškog dekanata. On je uz ostalo podsjetio kako je sve počelo prije sedamnaest godina u krugu prijatelja kada su razgovarali o tome kakva su bilanekadašnja hodočašća povodom drvljanskog proštenja. „Kad smo bili djeca, kad smo bili mladi ne samo na taj dan već i više puta godišnje smo dolazili u Drvljance. Kako se prisjećam, u ono vrijeme puno ljudi došlo je iz

okolnih naselja na blagdan Presvetog srca Isusova, ko pješice, ko biciklom, a ko je imao, i motorom. Tada sam došao na ideju da bismo na taj dan trebali držati misno slavlje u Drvljancima. Navijestio sam u Šeljinu, Starinu da ćemo imati misu, a ljudi nisu vjerovali da će netko doći ovamo. Kako bi i vjerovali kada ovdje već nije bilo nikoga. Kako sam zabilježio, okupilo se nas sedamdesetero. Tada smo se dogovorili da ćemo svake godine na taj blagdan služiti misu. Treće godine pozvali smo pečuškog biskupa Mihálya Máyera, a okupilo nas se već više stotina vjernika. To je bila prva prava podravska bučura – reče uz ostalo Ladislav Ronta. Po povratku u Martince za hodočasnike je priređen zajednički objed u športskoj dvorani, a za uzvanike u domu kulture gdje je tom prigodom otvorena izložba „Putovima Svetoga Martina" poznatoga hrvatskog naivnog slikara Milana Generalića, koju je u nazočnosti autora i predsjednika HDS-a Miše Heppa, te gostiju hodočasnika predstavila i otvorila Ljiljana Pancirov, generalna konzulica. Na izložbi, koja je početkom lipnja bila postavljena i u Hrvatskome klubu Augusta Šenoe u Pečuhu, predstavljeno je dvadesetak radova (fresaka) oslikanih tehnikom „al fresco" na podlozi koju slikar sam izrađuje, a koja oponaša zidne površine. Freske prikazuju Svetog Martina preko različitih prizora s tipičnim i prepoznatljivim ikonografskim atributima. Zajedničkom molitvom, pjesmom i druženjem mnoštvo okupljenih hrvatskih vjernika na dostojan način proslavilo je taj zajednički blagdan druženja u vjeri. Bila je to ponovno prava podravska „bučura", koja je ove godine dobila i širi, državni značaj. Zahvaljujući zalaganju podravskih Hrvata kao domaćina, njihovih župnih zajednica, mjesnih samouprava naselja i hrvatskih samouprava te Županijske hrvatske samouprave, sudionici državnog hodočašća svojim su se domovima vratili ojačani u vjeri, ali i u osjećaju zajedništva Hrvata u Mađarskoj.

S. B.

Krizma, ili Sveta potvrda

je drugi sveti sakrament. Krizmom čovjek potvrđuje svoju vjeru i svoju pripadnost Crkvi. Sveta Potvrda čini cjelinu sa krštenjem i euharistijom.

Ja sam se ove godine, 10. lipnja krizmala u Kalači, u crkvi sv. Josipa, zajedno sa 70 ostalih krizmanika. Kad sam u rujnu 2011. godine počela raditi u osnovnoj školi Katoličke ustanove u Kalači, već sam znala, u ovom nadbiskupskom gradu svakako želim pristupiti Svetoj potvrdi. Mnogi su se čudili, kako je moguće, da sa 26 godina nisam još krizmana, ali priznajem, u gimnaziji, kada smo se trebali pripremati na krizmanje, nisam se preozbiljno bavila vjeronaukom i vjerskim životom. Nekako mi nije bilo važno, da u životu nađem Isusa Krista. To se promijenilo 2011. godine, kada sam sa ostalim mladim hrvatskim hodočasnicima dospjela u Međugorje i tamo mogla osjetiti nazočnost i dobrotu Gospe. Ona dva dana molitve su me približila Isusu Kristu, pa sam se u rujnu raspitala kod svećenika naše školske crkve, što trebam učiniti, da se mogu krizmati. I on i ravnateljica škole, časna sestra Eszter su se jako radovali, da sam se odlučila krizmati. Kako su rekli, njima je uvijek drago, kad se odrastao čovjek odluči pristupiti krštenju, prvoj pričesti ili Svetoj Potvrdi, jer je onda sigurno, da ta osoba to želi iz svog srca, ne zbog vanjskih razloga, zbog roditelja ili vjeroučitelja, nego zbog samog sebe, jer je u sebi našao mir Božji. To je točno tako i u mojem slučaju. Prošla nam je školska godina, sa puno vjerskih programa, sa svetim misama, duhovnim vježbama i razgovorima sa velečasnim Péterom Geszlerom. On mi je rekao, koje dokumente trebam nabaviti za krizmanje i koje dužnosti imam prije toga. Nije mi bilo upitno, da ću i za krizmenu kumu zamoliti svoju krsnu kumu Milicu, koja se jako veselila mojoj odluci i rado se primila tog zadatka. Zadatak kuma/kume je da bude vodilja, pomoćnik i uzor u kršćanskom životu, zato mislim, da bolju osobu od Milice nisam ni mogla izabrati. Još mi je preostalo, da izaberem sveca, tj. sveticu za zaštitnicu, a ja sam s razlogom izagbrala svetu Luciju. Došao je i taj dan, 10. lipnja, blagdan Tijelova. Obitelj i kumovi su mi stigli u Kalaču, otišli smo u crkvu i zauzeli svoja mjesta. Nadbiskup je održao dirljivu propovijed, pa je došao čin krizme. Stupila sam pred nadbiskupa, ruka kume je bila na mojem desnom ramenu, pa sam primila Duha Svetoga u trenutku, kad me mons. Balázs Bábel pomazao posvećenim uljem i rekao: „Lucija, primi pečat dara Duha Svetoga!”. Te biskupove riječi, sveta misa, kojoj sam sudjelovala kao čitačica, zasjedništvo koje sam u tom trenutku osjetila, meni je jako puno značilo, a znači i sada. Postala sam punoljetnim članom kršćanske zajednice. Nakon svete mise svi smo dobili listić o krizmanju, primili smo čestitke nadbiskupa, velečasnog i časnih sestara, a poslije toga slavili uz riblji paprikaš u obližnjem restoranu. Više ne živim u Kalači, najvjerojatnije ću se tamo vratit samo kao turist, kao gost, ali nikad neću zaboraviti onu godinu, provedenu u nadbiskupskom gradu, gdje sam primila krizmu i tako potvrdila svoju vjeru.

Dora Lucija Grišnik

Proslava 800. obljetnice dolaska sv. Franje na hrvatsku obalu

Prigodom 800. obljetnice franjevaca u na hrvatsko tlo, bit će održana proslava koja će se sastojati od znanstvenoga, kulturnog, katehetsko-pastoralnog i molitveno-liturgijskog dijela. U sklopu znanstvenoga dijela bit će 1. i 2. listopada u Splitu i Zadru upriličen međunarodni znanstveni simpozij o franjevaštvu na hrvatskim prostorima. Brojni franciskanolozi i povjesničari iz Hrvatske, BiH, Italije i Slovenije oslikat će 13. stoljeće te će pokušati znanstveno dokazati dolazak Franje Asiškoga na ovo područje. Scenski prikaz dolaska svetoga Frane na hrvatski dio Jadrana, biti će upriličen 23. rujna u 20 sati u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu. U sklopu katehetsko-pastoralnoga dijela, u župama povjerenim franjevcima i samostanima od 26. rujna do 2. listopada bit će priređene katehetske večeri i razmišljanja o Franji i franjevačkoj karizmi danas. Središnji dio je molitveno-liturgijski, odnosno središnja proslava je euharistijsko slavlje 6. listopada u 11 sati na splitskom Sustipanu. Proslava će završiti istoga dana, dakle 6. listopada, u 13 sati zajedničarsko-rekreativnim dijelom nastupom i koncertom raznih FRAMA i drugih glazbenih skupina mladih.

(ika/bitno.net)

Čestohova (Częstochowa) – glavni duhovni grad Poljske

Svetište Gospe od Jasne Gore u Čestohovi je najveće i najposjećenije svetište u Poljskoj, ali i jedno od najpoznatijih svetišta u svijetu. U zapadnom dijelu Čestohove na brijegu visine 293 m nalazi se vjerski kompleks okružen zidinama i velikim parkom, a to se mjesto zove Jasna Gora ili na hrvatskom Brdo svjetlosti.
Brdo je dobilo naziv od pavlinaca podrijetlom iz Mađarske. 1382. godine Władysław Opolczyk (Vladislav Opolski) kao namjesnik Ludovika I. Anžuvinca osnovao je pavlinski samostan na Jasnoj gori. Ovdje čuvaju pavlinci čudotvornu ikonu Majke Božje Čestohovske.

Slika Djevice Marije – Crna Madona

Prema legendi, Crnu Gospu s Isusom naslikao je

Sveti Luka na dasci stola gdje se Sveta obitelj hranila i molila. Najnovija istraživanja potvrđuju da je slika izvorno iz VI-IX. stoljeća i vrsta je „Hodegetria" (koja pokazuje put) bizantskih ikona. Kasnije je prema predajama ova Gospina slika bila sakrivena u šumama Poljske i donesena u Čestohovu, gdje se čuva i danas.
Gospa na lijevoj ruci drži Isusa, a desnom rukom usmjerava pogled gledatelja na Njega i kao da kaže: „Učinite sve što vam kaže". Isus koji drži u svojoj lijevoj ruci Bibliju, desnom rukom opet usmjerava gledatelja na svoju Majku kao da bi rekao „Evo, ti majke". Ta slika Marije s Isusom časti se kao čudotvorna, poznata kao Crna Gospa, Čestohovska Gospa, zaštitnica Poljske.

Slika i poljska povijest

Poljski je narod sudbinski vezan uz to svetište. Tako su za vrijeme husitskih ratova svetište i pavlinski samostan bili opljačkani, a slika oskvrnjena. Još se i danas na Gospinu licu mogu vidjeti tragovi udaraca sabljom.
Nakon napada Šveđana na Poljsku 1655. g. i uspješne obrane svetišta Jasne Gore, neočekivana pobjeda pripisala se zagovoru Gospe Čestohovske, te je tadašnji kralj Ivan Kazimir prozvao Gospu od Jasne Gore kraljicom poljske krune i zaštitnicom zemlje. Jasna Gora time je za sve Poljake postala simbol vjerske i političke slobode. Njoj su hodočastili mnogi kraljevi i vladari Poljske i darovali je bogatim darovima.
Kasnije je s tim svetištem nekoliko puta bila povezana sudbina same Poljske. Čak su i za vrijeme 2. svj. rata ljudi onamo išli na tajna hodočašća da prikupe duhovnu snagu protiv nacista.

Ivan Pavao II. i svetište

Za vrijeme komunističkog režima Jasna Gora ponovno je zadobila ulogu simbola nepokorene Poljske. U tijeku svoga pontifikata Ivan Pavao II. svetište je pohodio 6 puta. Nakon atentata, kao zahvalu, Papa je darovao Gospi Čestohovskoj zlatnu ružu koja se nalazi na oltaru pored slike s desne strane, i svoj pojas s tragovima krvi.

Poljsko nacionalno Marijansko svetište

Pored Gospine kapelice koja se sastoji od tri dijela, u svetištu se nalazi i velika prekrasna bazilika Presvetog Trojstva, te mnogo manjih kapelica.

U vrijeme velikih hodočašća u svetištu se dnevno služi i do 50 misa. Po zidinama svetišta hodočasnici od ranog jutra obavljaju pobožnost Križnog puta. Na kraju tog Križnog puta na zidinama nalazi se velebni kip Ivana Pavla II. koji raskriljenih ruku dočekuje i pozdravlja hodočasnike.
Svetište godišnje posjećuje 4 do 5 milijuna hodočasnika.

Timea Šakan Škrlin

Hodočašće hrvatske mladeži iz Mađarske

Zagreb-Marija Bistrica 20-21-22 srpnja 2012.

Prošlo je godinu dana od prvog hodočašća mladih, tada u Međugorje, ali uspomene, stare godinu dana, još uvijek žive u meni. U Seksardu, gdje obavljam svoju službu, često govorim vjernicima, kako je izvanredan doživljaj bio, koliko sam mnogo toga i sam dobio, kako od njih, tako i od toga puta. Velika je bila u meni radost gledati kako u omladini raste želja i potreba za Bogom. Traže ga, tragaju za njim. Zaista sam im zahvalan, što sam svoj svećenički poziv mogao otpočeti duhovnim doživljajem, kao da su oživjele riječi Svetog Pisma, kada su učenici molili Isusa „Gospodine, nauči nas moliti!" (Lk. 11.1.) I meni je upućena molba: „Velečasni, pokažite nam kako se moli Gospina krunica!" To su prave i jedistvene minute u svećeničkom životu, tada se uvjeri da je Isus i te kako potreban svijetu. Potreban je svijetu i svećenik sam, da svojim životom i svojom riječju pokaže pravi primjer onima koje je uzeo pod zaštitu. Da i njega ojačaju povratne informacije, da ih primjeti ako su i malene, kako ne bi i sam malaksao, da stoji na raspolaganju ljudima, kada im je potreban. Na to podučava svećenika Isusov život, Isus je i u satima, kada je osjećao jaku potrebu za odmorom, bio spreman podučavati svjetinju, kako se to dade iščitati iz Markova Evanđelja (6, 33-34). Bez imalo dvojbe krenuo sam u nastavak hodočašća s mladima, ovaj put iz baranjskih naselja. Nakon Međugorja odabrali smo za svoj cilj hrvatsko nacionalno svetište, Mariju Bistricu. Iako nas je bilo nešto manje od prošle godine, ipak je dobro uspjelo ovo putovanje. Velika hvala Dori Grišnik, što je preuzela od mene veći dio organizacije, te što je, kao i prošle godine, pružila svesrdnu pomoć. Tri dana je predviđeno za ovogodišnje hodočašće. U petak, 20-og srpnja, put nas je vodio ravno u Mariju Bistricu, gdje smo pjesmom te svetom misom pozdravili Gospu. U svojoj sam homiliji istaknuo veliku snagu i moć

zajedništva, osobitost svetih mjesta koje nas okreću prema ispovijedanju svojih grihjeha, prema skrušenosti, a nisam zaboravio naglasiti ni važnost odmora. Naime, kako je Isus izdvojio vremena za odmor, i mi se moramo otrgnuti od svakodnenih obaveza, moramo se odmoriti i dušom i tijelom. Po žarkom smo suncu obišli križni put, čitajući i pjevajući kod skulptura, te od štacije do štacije. Drugi smo dan proveli u Zagrebu upoznavajući njegove ljepote. Sudjelovali smo jutranjoj svetoj misi u Katedrali, pogledali zbirku Muzeja Mimara, a budući da je u tijeku bila Međunarodna smotra folklora, imali smo prilike vidjeti i čuti neke sudionike na Jelašićevom trgu kao i na pozornici kod crkve sv. Katarine. Večer je protekla u igranju društvene igračke Activity, izvrsno je raspoloženje trajalo cijeli dan. U nedjelju smo se na glavnu misu vratitili u Mariju Bistricu. Misno je slavlje predvodio vojni ordinarij Bosne i Hercegovine. Iako smo za taj dan planirali i posjet Tuheljskim toplicama, zbog vremena koje se pogoršalo, taj je dio programa izostao. Vratili smo se dakle svojim kućama, planirajući put za narednu godinu. Da li je bilo nečega za ponijeti kući? Jeste, molba da pronađem zajednicu koja bi našim mladima pomogla u jačanju vjere, koji razmišljaju slično njima. Valjda je riječ izrečena o važnosti zajednice ostavila dubok trag u njima, te se je nadati višestrukom urodu u njihovim dušama. Za slijedeću smo godinu predvidjeli nešto ogromno, cilj našega puta bio bi možda Rim. Već sam otpočeo pripreme u duši, u organizaciji. Neka dragi Bog blagoslovi baranjsku mladež, kako bi zanavijek ostala na Kristovom putu.

Vlč. Gabrijel Barić

Jedinstveni vjerski život santovačkih Hrvata

Santovačka župa je utemeljena 1715. godine, a župna crkva, posvećena Uznesenju Blažene Djevice Marije, sagrađana 1725., a pošto je 1811. izgorjela nakon udara groma, 1815. godine je obnovljena i preuređena. Uslijed mađarizacije koja se potkraj 19. stoljeća okomila na narodnosti, među njima i na Hrvate u Mađarskoj, grubo krnjenje stečenih crkvenih, vjerskih prava, unatoč tome što je prema službenom popisu iz 1890. godine u Santovu obitavalo 1336 Mađara, a 1945 Hrvata -Šokaca, dovelo je 12. ožujka 1899. godine do prijelaza santovačkih Hrvata u pravoslavlje. „Prvo veće nezadovoljstvo santovačkih Hrvata bilježi se 1873. godine kada mjesni Mađari, premda čine samo trećinu, dobivaju nerazmjerno više obreda u crkvi. Godine 1896. kada Mađari slave tisućljeće svoje državnosti, santovački se Hrvati odlučno protive sudjelovanju liturgiji na mađarskom jeziku. Godine 1897. Kalačka biskupija, pogazivši svoje prijašnje obećanje, donijela je naredbu o smanjenju hrvatskih crkvenih obreda na polovicu." (Živko Mandić). Nakon smirivanja nastale situacije početkom 20. stoljeća, santovačkim Hrvatima u novonastalim uvjetima nije preostalo drugo nego i dalje ustrajno se boriti za svoja prava, za očuvanje nacionalnog i vjerskog identita, a napose za očuvanje materinskog jezika. Tako se crkveno-vjerski

život santovačke župe od 1897. godine, s manjim promjenama i prilagodbama, odvija prema ustaljenom redu, a do danas je sačuvana jedinstvena ravnopravnost hrvatske i mađarske župne zajednice, kako zastupljenošću u crkvenom odboru, tako i dvojezičnošću u liturgiji i drugim crkvenim obredima. Jer malo je hrvatskih naselja i župa u Mađarskoj (ako ih uopće ima?), kao što je Santovo gdje se do danas redovito svake nedjelje služe mise na hrvatskom jeziku (11.15), a svakog drugog tjedna i sve mise od ponedjeljka do subote. Još je manje onih u kojima se mise, pobožnosti i glavni obredi za najveće blagdane služe na hrvatskom jeziku, kao što je to u Santovu. Naime, prema spomenutoj stoljetnoj tradiciji, u santovačkoj župi se naizmjenično redaju hrvatske i mađarske crkvene godine, hrvatski i mađarski tjedni, pa i hrvatske te mađarske blagdanske mise. Primjerice, ova godina je hrvatska, prema tome zajedničke blagdanske mise i glavni obredi za Božić i Uskrs (polnoćka na Badnjak, Muka po Ivanu na Veliki petak i Velika subota) održani su na hrvatskom jeziku. Naravno drugi dan Božića i Uskrsa svake godine služi se misno slavlje na hravtskom jeziku po nedjeljnom misnom redu. O drugim većim crkvenim blagdanima tijekom godine održavaju se zajedničke mise (prvi dio mise na mađarskom, a drugi na hrvatskom jeziku). Osim toga zajednički je ophod oko crkve između mađarske i hrvatske mise na blagdan Tijelova (Brašančevo), i to već po tradiciji uz dva mađarska, i dva hrvatska oltara, koji su uljepšani šokačkim tradicijskim tkaninama i drugim obilježljima, a u procesiji crkvene barjake hrvatske zajednice nose djevojke u šokačkoj nošnji, dok djevojčice i dječaci, te ministranti put procesije posipaju ružinim laticama. Zajednički je ophod hrvatske i mađarske zajednice između dviju misa i u povodu župnog proštenja, povodom blagdana Velike Gospe. Svake godine na hrvatskoj misi priređuje se i svečana prva pričest hrvatske zajednice, dok se krizmanje obavlja na zajedničkoj misi hrvatske i mađarske zajednice. Župnik, nadbiskupski savjetnik Imre Polyák, od 1. kolovoza 2008. godine i biskupski namjesnik za narodnosti kalačko-kečkemetske nabiskupije, od 1. kolovoza 1994. godine služi u Santovu. Osim misa i raznih obreda, redovito prati crkvenu zajednicu santovačkih Hrvata na hodočašćima, kao i prigodom gostovanja santovačkog pučkog crkvenog zbora. Od Uskrsa 2005. godine župni je kantor Zsolt Sirók iz susjednog Dautova (Dávod), koji od samih početaka sudjeluje i u crkveno-vjerskom životu santovačkih Hrvata-Šokaca, kao stručni voditelj i stalni član pučkog crkvenog pjevačkog zbora. Vjerska zajednica santovačkih Hrvata do danas puno pažnje posvećuje njegovanju i očuvanju crkveno-vjerskih i pučkih tradicija. Tako se za najveće blagdane, Božić i Uskrs, redovito organiziraju trodnevne duhovne priprave za hrvatsku zajednicu pozivanjem hrvatskih svećenika iz Vojvodine,

Hrvatske i Mađarske. Ta su okupljanja, unatoč poslendanskim terminima vrlo posjećena. U Santovu djeluje i pučki crkveni zbor šokačkih Hrvata, koji je 1893. godine utemeljio tadašnji župnik Andrija Parčetić, djelujući u Santovu i između 1893. i 1897. godine, a njegov rad prije točno sto godina obnovio

župnik Grgo Jasenović (1911.-1921.), kada je 1912. godine zbor gostovao u Baji i Subotici, a 1913. na poziv tamošnjeganjega biskupa i u Đakovu (Živko Mandić). Nakon uspješnog djelovanja sedamdesetih i osamdesetih godina, pučki crkveni zbor santovačkih Hrvata koji njeguje šokačke pučke crkvene pjesme u posljednja dva desetljeća pod vodstvom Joze Mandića, staratelja župne crkve, a pod okriljem mjesne Hrvatske samouprave, ostvario je niz nastupa diljem Mađarske (Budimpešta, Pečuh, Vršenda, Jud), i uže Bačke (Baja, Baćino, Dušnok, Kaćmar, Gara, Kalača), kao i u inozemstvu u Vojvodini (Bački Monoštor), te Hrvatskoj (Petrijevci, Topolje), pjevajući na hrvatskim misnim slavljima ili na susretima hrvatskih crkvenih zborova. Za očuvanje i uspjehe crkvenog pjevačkog zbora u proteklim desetljećima zaslužni su dugogodišnji župni kantor Stipan Kovačev, a nakon njegove smrti njegov učenik i nasljednik Ferenc Burany, od 1995. do 2005. godine. Među pučkim običajima vezanim za crkvene blagdane ističu se Betlehemari, skupina djevojaka i dječaka, koji uoči Božića obilaze domove šokačkih Hrvata u Santovu, radosno naviještajući Isusovo rođenje pastirskom igrom i Božićnim pjesmama. Na Duhove do danas živi duhovski običaj kraljica, kada skupina djevojaka u izvornoj šokačkoj nošnji s prepoznatljivim kraljičkim pjesmama i napjevima obilazi domove šokačkih Hrvata. Za očuvanje dvaju navedenih pučkih običaja u posljednja dva desetljeća zaslužni su umirovljeni učitelj Marin Velin i dugogodišnja vjeroučiteljica Marica Jelić Mandić. Danas s djecom, učenicima hrvatske škole i polaznicima hrvatskog vjeronauka radi vjeroučiteljica Katalin Molnar Tomašev. Iako je brojčanost santovačkih Hrvata u posljednjih nekoliko desetljeća u naglom opadanju, oni su uspjeli održati svoj vjerski i

nacionalni identitet i na početku 21. stoljeća.

1. slika: *Prva pričest hrvatske zajednice*
2. slika: *Članice crkvenog zbora u Pečuhu*
3. slika: *Pučki crkveni zbor iz Santova u Kaćmaru na Susretu hrvatskih crkvenih zborova*

Stipan Balatinac, novinar Hrvatskog glasnika

Vijesti iz Hrvatske

Splitsko Gradsko vijeće je donijelo odluku kojom se odobrava postavljanje križa na Marjanu višeg od 21 metra i šireg od 10 metara, to jest, kako je rečeno, istih dimenzija koje je imao križ postavljen na tome mjestu 1900. godine, a koji je austrougarska vojska srušila 1917. godine Križ će biti visok 21,6 metara, a širok 10,10 metara. U njegovu podnožju bit će dvije stube, prva visoka 50 centimetara, a druga 20 centimetara. Troškove izrade, postavljanja i održavanja križa snosit će grad Split, a bit će blagoslovljen 1. studenog 2012. g. Na križu na Marjanu, koji je srušila austrougarska vojska, stajao je natpis: „Krist pobjeđuje, Krist kraljuje, Krist vlada".

Mađari u Hrvatskoj svake godine obilježavaju 20. kolovoza, Dan svetog Stjepana, najvećeg mađarskog kralja i utemeljitelja mađarske države. Tim povodom Demokratska zajednica Mađara Hrvatske organizirala proslavu u Novom Bezdanu u općini Petlovac, a program u Domu kulture 18. kolovoza u 18 sati. Nastupili su umjetnici iz Mađarske i izveli dio rock opere „Kralj Ištvan" te nekoliko amaterskih skupina mađarske nacionalne manjine iz Hrvatske.
Središnje liturgijsko slavlje bilo je u nedjelju 19-og kolovoza u župnoj crkvi sv. Valentina u Batini. Misu je u 19 sati predvodio pečuški biskup mons. dr. György Udvardy. Nakon mise ispred crkve će kratki kulturni program izveo je KUD Zmajevac.

2. listostopada

Sveti Anđeli čuvari

Anđeli su prvijenci Božjega stvaralačkog djela, obdareni pobjedonosnom snagom protiv svakoga zla u svijetu, a puni jedinstvene ljubavi prema nama ljudima. Oni nas mogu štititi, voditi, braniti od svakoga zla po dušu i tijelo, našoj duši davati spasonosne poticaje. Naš anđeo čuvar može nam biti veoma vjeran životni prijatelj. To dokazuju toliki primjeri iz života svetaca i pobožnih kršćana. A na nama je da li ćemo taj dar, što ga nebo pruža, prihvatiti ili ne. Vjerujemo li u svog anđela čuvara, pouzdajemo li se u njega? O njemu je pisano: „Bog anđelima svojim - dakle i mome anđelu čuvaru - zapovjedi da te čuvaju na svim putima tvojim” (Ps 91,11). Bog nas ne sili na vjeru u anđela čuvara, na pouzdanje u njegovu pomoć. On poštiva našu slobodnu volju. Mi možemo u njega vjerovati, zazivati ga ili ne. Mi možemo s njim prijateljevati kao što se prijateljuje s drugim prijateljem ili ga jednostavno zaobilaziti, ne znati za njega, kao da uopće ne bi postojao. Dobar kršćanin s radošću i zahvalnošću prihvaća sve Božje darove, pa tako i dar anđela čuvara. Papa Pio IX. rado je i često pripovijedao o doživljaju što ga je kao dječak doživio, a koji dokazuje čudesnu pomoć njegova anđela čuvara. On je u očinskoj kućnoj kapelici kao dječak svaki dan imao dužnost posluživati kod svete mise. Dok je tako jednoga dana ministrirao, osjetio je u srcu neku neobičnu tjeskobu i strah. Nije znao zbog čega je to. Čak je osjetio kako mu srce u grudima snažno lupa. Stoga je i nehotice okrenuo pogled na drugu stranu oltara, kao da traži nečiju pomoć. Tamo je ugledao lijepa mladića koji ga je pogledom k sebi zvao. Zbunjen tim viđenjem, nije se usudio maći s mjesta. No ta ga je svijetla prilika zvala k sebi još jače i izrazitije. Dječak je tada skočio i prešao na drugu stranu. Prikaze nestade. No u isti čas pade s oltara teški svetački kip i to upravo na ono mjesto na kojem je mali ministrant netom klečao. Dječak, kasnije svećenik, biskup i papa, često je pripovijedao o tom nezaboravnom doživljaju svoga djetinjstva, slaveći ga kao zaštitu i vodstvo svoga anđela čuvara. *Anđela čuvara na ulazu crkve sv. Josipa u Kalači snimila Dora Grišnik.*

MOLITVA SV. ANĐELU ČUVARU

Ti, moj sveti zaštitniče,
Kog mi dade mudrost divna,
Brani vazda moje biće,
Od ovoga svijeta kivna.
Daj, da uzmognem vrijedan
Tvoga vodstva uvijek biti,
Te griješnik da se bijedan
U raju mogu veseliti.
Suznim dolom žića ovog
Tješitelj mi blagi budi,
Da sam vrijedan doma novog,
Nek mi nitko ne naudi.
Vodi me u nebo gori,
Ne ostavi dijete tvoje,
Ponizno se glas mi ori.
Teb' podižem oči svoje,
Ti, moj sveti zaštitniče,
Kog mi dade mudrost divna,
Brani vazda moje biće
Od ovoga svijeta kivna.
Amen.

Iz života Pečuške biskupije

Svečanim misnim slavljem je u povodu blagdana Blagovijesti otvorena pripremna godina za proslavu marijanskog svetišta u Đudu. 2013. godine, obilježit će se 300 godina od utemeljenja svetišta, te 300 godina „starosti” kipa Majke Božje Đudske. Jubilarnu je godinu otvorio mons. György Udvardy.

Prema odluci pečuškog biskupa mons. Györgya Udvardyja, od 1-og kolovoza došlo je do imenovanja, premještaja i razrješenja u Pečuškoj biskupiji. U narednih nekoliko redaka navest ćemo gdje se nalaze na novoj pastoralnoj službi svećenici koji su bili odgovorni za hrvatski živalj. Vlč. Attila Bognar premješten je iz Sajka u Mohač, novi svećenik u Đudu je vlč. Zsolt Rosner, dotadašnji župnik Šašda. Vlč. Augustin Darnai je iz Martinaca premješten u Šašd, a na njegovo je mesto stigao vlč. Ilija Čuzdi iz Olasa. U Šeljinu je sada svećenik Jozo Egri, a vlč. Norbert Nagy koji je službovao i u Martincima i u Mohaču, imenovan je za ravnatelja kolegija Bogoslovnog fakulteta Pečuške biskupije.

Mala Gospa

U rujnu se čak dva značajna blagdana vezuju uz Gospu. 8. rujna rođenje Gospe, tj. tada se održava Mala Gospa. Čakavski Hrvati u Koljnofu, te u štokavskom Petrovom Selu, u sjeverobaranjskom Hajmašu (bivši čakavci) blagdan nazivaju Mala maša, bunjevački i racki Hrvati pak Mala Gospojina. Drugi je blagdan 15. rujna, Žalosna Gospa. Spomendan Marijina rođenja se u Ugarskoj slavi od XI. stoljeća. Gospa je zaštitnica crkve u Bizonji, crkve Hrvata u Tukulji, u Baćinu (1780.) je crkva izgrađena 1734. i u Perkati (1757.). U Gradišću je izvan sela Židana u šumi podignuto svetište „Peruška Marija”, ustvari je najprije na jednom ogromnom hrastu nađen kip „Peruške Marije”. U podravskom Lukovišću je isto na jednom hrastu bio Gospin kip, te se to mjesto (mjestopis) zove Kod kipa. Bunjevci iz Baje i okolice hodočaste na Vodicu. Garci su na slavlje krenuli dan ranije. Svi vjernici koji su kretali na put su se okupili pred crkvom, obučeni u crna odijela, a mnogi su išli bosi. Budući da se išlo na dva dana nosila se i hrana (šunka, slanina, kruh, piće i sl.). Na čelu prošijuna su išla djeca i žene, a na kraju kola s konjima, na kojima su se napravile šatre. Ponekad je pao i ljetni pljusak. Tada su ljudi poskakali na kola. Nekada nisu svi stigli gore na kola ispod šatre, mladi su gore pustili starije, a oni su dalje išli pod kišobranom. Cijelim putem se molilo i pjevale su se crkvene pjesme. Redoslijed molitava i pjesama je određivala žena koja je za to bila zadužena. Kad su stigli u Baškut na crkvi se oglašavalo zvono, a svećenik i barjaktari su izašli iz crkve kako bi pozdravili vjernike. Nakon toga se put nastavljao do grada Baje. Pored puta su potražili proplanak, gdje su se duže odmarali. Tu su jeli, jer su znali da preostaje još jedan dio puta. Na putu je bio dopušten razgovor, ali jako tiho. Popodne oko 4-5 sati se stiglo na Vodicu. Djevojke su rasplele kose i otišle do potočića, gdje su se umile, da se malo osvježe. Nakon toga se ušlo u crkvu gdje su se nastavili moliti i pjevati. Hodočasnici su prenoćili na slobodnom prostoru oko crkve. Odlazeći kući, u Baškutu su ih pozdravila zvona, a u Gari ih je pred crkvom dočekao svećenik. U crkvi se održala večernja misa i poslije toga se svatko je otišao svojem domu. U Santovu je 1752. godine podignuta crkva koja je povjerena Gospinoj zaštiti. U mjesnoj crkvi na slici glavnog oltara je ovjekovječena Gospa kako se podiže u nebo iz cvijećem okićenog lijesa. U baranjskom Kemedu, gdje su nekoć živjeli Hrvati podrijetlom iz Ogulina i okolice, je 1746. Gospi podignuta crkva. Ovamo su nekoć hodočastile Šokice iz susjednih sela odjevene u crno u spomen na to da ih je Gospa spasila od kuge. Šokci u baranjskom Olasu su na Malu Gospu išli na hodočašće u Đud. Prije polaska su se dogovarali da ih pođe što više. Pripremili su malo jela, ruha, ponjava, jer su spavali po tavanima, u kolnicama i u praznim sobama. Do Đuda su išli pješice kroz šume, a tada je šuma ječala od pjevanja: *Da pivamo prilipe pismice, /Lurdske Gospe, Marije Divice./ Mila Majko, Divo, zdrava bud' Marijo.* Kad su stigli u Đud bili su radosni jer su sretno putovali, te su se molili za one koji su ostali doma. Drugi su dan otišli u crkvu gdje su se ispovijedali i pričestili, a poslije su se molili kod Velikog križa da se preporuče Bogu. Kad su sve to obavili, krenuli su doma. Do Vokanja su išli pješice, a tamo su ih s konjskim zapregama dočekali njihovi iz obitelji, te su ih kolima prevezli u Olas. Blizu svog sela, kod križa, su sišli s kola. Tu ih je dočekao župnik i pješice su nastavili put do crkve. Kad su stigli do pola sela zazvonila su zvona pozdravljajući hodočasnike. Mještani su dočekali Đudane kod crkve, te su se međusobno izljubili. Đudani su s puta svakom donijeli mali darak kazujući: Pozdravila vas Đudska Gospa! (Đ. Franković)

Važno je znati cilj

Razgovor s paterom Mihovilom Filipovićem, monfortancem iz Čestohove

Osvijetliti lik i ulogu Majke Božje u kršćanskoj duhovnosti, jedno je od specifičnih poslanja misionara Družbe Marijinih Misionara, ili poznatije monfortanaca. Kongregaciju otaca monfortanaca, osnovao je sveti Ljudevit Grignion Montfortski u Francuskoj 1705. Montfortovo geslo života je „Samo Bog”. Monfortanci u svijetu broje oko 1200 članova koji žive na svim kontinentima u dvadesetak provincija. Generalna kuća nalazi se u Rimu. U Hrvatskoj su prisutni od 1976. godine. Aktivno surađuju sa župama i crkvenim pokretima po redovnoj i prigodnoj duhovnoj ispomoći; održavanjem trodnevnica, duhovnih obnova i duhovnih vježbi, u Hrvatskoj i inozemstvu. Otac Mihovil, već gotovo dvije godine, svoju misiju obavlja u poljskom svetištu Jasna Gora u Čestohovi. Razgovor je snimljen 27. svibnja na Duhove, nakon svete mise za Hrvate u Varšavi.

Nalazite se u Čestohovi u Poljskoj, gdje je vaša trenutna misija. Da li ona ovisi o geografskoj dispoziciji?

Ja sam došao u Čestohovu prije godinu i pol dana, to je bila suradnja sa redom „Braća Monfortanci". Mi smo kao monfortanska obitelj, a ja sam dušobrižnik mladih misionara. Nakon 3-4 mjeseca mog boravka ovdje, tadašnji čestohovski nadbiskup Stanislaw Nowak me je imenovao da budem duhovni asistent karizmatske obnove „U Duhu Svetom" za nadbiskupiju. To je jedan novi pokret u Crkvi, koji djeluje u cijeloj Poljskoj. U našoj čestohovskoj nadbiskupiji ima oko dvanaest zajednica koje su vezane uz kordinaciju. To je moja službena obaveza za samu lokalnu crkvu gdje se nalazim, a „posla" ima i sa strane. A to je osobito rad s ljudima: osobni razgovori, pomoć da ljudi prihvate neke svoje životne situacije, da se pomolim da malo drugačije gledaju na te svoje probleme, nego inače, da ih ispovijedim i tako dalje.

Karizmatski pokret popularan je među mladima?

To nije samo za mlade. Zapravo u našoj nadbiskupiji dosta ima i starijih ljudi, kao i srednje dobi, a ima i mladih. Bilo bi dobro da ima više mladih. To je pokret koji je započeo u Americi. Mi smo u Hrvatskoj snimili jedan DVD, dokumentarni prikaz o nastajanju karizmatske obnove u Americi 1967. godine, kada je grupa studenata doživjela to iskustvo prvih Duhova. Oni su zapravo povjerovali i vidjeli snagu Duha Svetog. To je zapravo bilo jedno djelo koje se u kratko vrijeme proširilo na svih 5 kontinenata. Mi vjernici ponekad nemamo dobar odnos s djelovanjem Duha Svetoga. Primili smo dar, a ne znamo ga koristiti. Taj sakramenat karizme treba nekako oživjeti da donosi one željene plodove za koje smo i primili te darove. Ti se plodovi posebno primaju kroz služenje, znači, ti darovi u karizmatskoj obnovi postaju karizme ili služenje. Darovi služenja. Primali smo badava te darove mudrosti i proročke darove, da bi oni onda pomogli na izgradnji Kristova sofističnoga tijela, a to je Crkva.

Jasna Gora je jedno od najpoznatijih marijinskih svetišta u Poljskoj. Zašto je važno da posjećujemo takva mjesta?

To nije samo najpoznatije, nego i najvažnije za Poljake, ne samo duhovno. To mjesto je i političko bilo povezano za opstanak poljskog naroda kroz povijest. Važno je da tu dolaze Poljaci, a isto tako i drugi. Mogu vidjeti izvrstan primjer kako Bog čuva jedan narod, iako dopušta da u jednom trenutku taj narod nestane sa geografske karte. Poljski narod je uvijek bio vjeran Bogu, zato im On ispunjava obećanja da će ih blagosloviti i zaštiti od svih neprijatelja, koji su pokušavali uništiti kulturu jednog naroda. Poljaci u svetište Jasne gore dolaze iz cijele Poljske, da tu obnavljaju svoje zahtjeve Majci Božjoj i naravno Bogu, da im pomogne da ostanu vjerni krsnim obećanjima. Isto tako i vrijednostima koje vjera daje, da se odupru zlu, grijehu koji napada svaki narod, svakog čovjeka.

Kažu da je hodočašće putovanje prema Bogu. Da li je isti put u svima nama?

Važno je znati cilj. Kada se kaže Bog, onda mogu biti različiti prizvuci značenja te same riječi. Za nas kršćane je Bog ono što je Isus objavio: „Tko je Bog? Bog je ljubav." Prema tomu hodočašće je jedna borba, da ta ljubav ostaje u srcu, osobito kada su teške situacije, kada treba oprostiti, kada treba blagosloviti svoje neprijatelje.

Svi mi pokušavamo sačuvati tu ljubav, biti dobri, ali često nas nešto sprečava u tome. Ili možda mi sami, sprečavamo sami sebe?

Dobrota je uvijek od Boga, jer Bog je izvor dobrote i On je dobar po samoj naravi, jer čini sve dobro. A čovjek je zbog ranoistočnog grijeha sklon i na zlo. Sklon je da se zatvori u sebe, da traži osobne interese. Ili da jednostavno padne u kušnje Sotone, koji će uvijek biti tu da kuša čovjeka, da ostvari svoj cilj bez Boga. Kao što je to bilo za Adama i Evu, tako i nama pokušava pokazati da možemo ostvariti naš cilj zemaljski, bez Boga. A to ne možemo, jer Bog je stvorio čovjeka, i samo uz Božju pomoć se može ostvariti taj cilj, kojega je također sam Bog stvorio. A cilj nam je da budemo sretni na drugoj zemlji. Naravno Bog nije protiv sreće na toj zemlji, ali da budemo sretni za vječnost. Na toj zemlji sreća je uvijek ono što kaže Isus: „Veća je sreća davati, nego primati". Čovjek je na toj zemlji sretan kada može ljubav dati i pokazivati tu ljubav. Takvi su ljudi bili sveci, iako su bili progonjeni, bili su sretni, jer su živjeli taj aspekt božje ljubavi u sebi. U Varšavi treći puta služite svetu misu na hrvatskom jeziku. Interes ljudi je sve veći, a to upućuje na to da ljudi traže Božju riječ na svom materinskom jeziku. Meni je drago da mogu doći tu. Uvijek kada se ljudi susreću u ime Božje, Bog može dati nadahnuća i to

može biti za nešto novo. Danas je bila ovdje grupa mojih prijatelja Poljaka iz Varšave koji su nekoliko puta bili u našoj kući u Čestohovi. To je jedna karizmatska molitvena zajednica. Mislim da je dobro da i oni upoznaju nas. Mi živimo ovdje i imamo priliku da upoznamo poljski narod. A i mi imamo njima što pokazati: tradiciju i kulturu prožetu kršćanskim vrijednostima. A u konačnici, mi smo prije njih primili kršćanstvo, i koje možemo također svjedočiti ne samo u Poljskoj, nego i na drugim stranama svijeta.

Bili ste i u Mađarskoj, sreli ste tamo Hrvate.

Da, da. To je bilo Božje providnosti. Iako vjerujem da taj kult providnosti je prisutan u svim aspektima. Ne samo što se misli u materijalnom smislu da Bog providđa, nego i u smislu poslanja, apostolata. Sjećam se jednog hodočašća, to je bilo u Rim na proglašenje Majke Terezije blaženom, gdje je naš zagrebački kardinal Bozanić također dao počast. Bili smo na jednom primanju i tamo sam upoznao neke ljude koji su radili u Mađarskoj u hrvatskom veleposlanstvu. Izrazili su želju da Hrvati u Mađarskoj prime nešto i duhovno, i rekli da se osjećaju malo zapušteni. Ja sam tada rekao da sam misionar i mogu odgovoriti na njihove potrebe. Ali isto tako bilo bi dobro da i malo Crkva pripazi, jer Budimpešta nije daleko od Zagreba, od Hrvatske. Tu se može doći i služiti misu na hrvatskom vikendom, i okupiti naš hrvatski narod. Ja sam imao 3-4 puta duhovnu obnovu i zaista, ljudi se još uvijek sjećaju i misle kad će sljedeći put. Nadajmo se, da će biti i slijedeći put. Ja sam otvoren, možda neću dolaziti iz Zagreba, ali ću dolaziti iz Čestohove.

Timea Šakan Škrlin

Dan mrtvih ili Dušni dan

Dušni dan je spomendan vjernih mrtvih koji je potakao benediktinski opat iz Clunyja, sveti Odilon. Svršetkom I. tisućljeća već se na mnogim mjestima nakon blagdana Sviju svetih slavio i spomendan mrtvih. No kad je taj spomendan god. 998. sv. Odilo službeno uveo u Cluny, o kojem je bilo ovisno oko tisuću benediktinskih samostana, onda je to značilo tu praksu uvesti u velik dio Europe. Službeni spomendan mrtvih god. 1311. potvrdio je i Rim.

Sv. Pavao se u II. poslanici Korinćanima služi slikom zgrade u stanju izgradnje. Propovjednici su prema njemu radnici koji zidaju na temeljima što su ih postavili prvi Kristovi poslanici, tj. apostoli. Među njima su oni koji obavljaju brižan posao i njihovo je djelo bez nedostataka, u neku ruku savršeno. Drugi, naprotiv, u dobri građevinski materijal miješaju i ono što je propadljivo: drvo i slamu, a to su tašta slava i nehat. No kako piše apostol: „Svačije će djelo izići na vidjelo. To će pokazati onaj Dan, jer će se očitovati vatrom, a ta će vatra otkriti kakvo je čije djelo. Onaj kome ostane što je nadozidao, primit će nagradu, a onaj čije djelo izgori, štetovat će. On sam spasit će se, ali kao kroz vatru" (1 Kor 3,13–15).

Tim dušama, koje kušnja ognja obvezuje na čišćenje u očekivanju pune nebeske radosti, Crkva danas posvećuje poseban spomen, potičući nas sve da za njih molimo. Spomendan mrtvih, koji se na vanjski način već dan prije počinje slaviti, kad naša groblja ožive živim posjetiteljima grobova, za kršćanina je prilika da za svoje pokojne učini ono najvrjednije, da za njih moli, eventualno dade odslužiti svetu misu. Lijepo je da grobove svojih pokojnika držimo u redu, da ih kitimo, da na njima palimo svijeće, no kudikamo je bolje za svoje pokojnike moliti.

Sveti Petre, ti se moli
Da je otac primi gori.
Otvorio joj rajska vrata,
jer je tebi ovlast data.
Svi blaženi sad kod groba
molite se za nju Boga,
da joj Bog da vječno stanje
u kraljevstvu prebivanje
Amen.

/Za vrijeme pokopa moli se u Kukinju./

MKT

Kao što košuta žudi za izvor-vodom,
Tako duša moja čezne, Bože, za tobom!

Sveti Ivan Kapistran, franjevac, borac protiv Osmanlija

22. listopada obilježava se obljetnica smrti Svetog Ivana Kapistrana, borca protiv husita i turskih osvajača. U bitki kod Beograda osmalijska vojska pretrpjela je goleme gubitke i sam sultan Mehmed II. je ranjen te je izgubio veliki dio svoje vojske. Papa je u slavu pobjede 6. kolovoza 1456. naredio da se svakog dana zvoni podne. Papa Aleksandar je Ivana Kapistrana VIII. 1690. proglasio svecem.

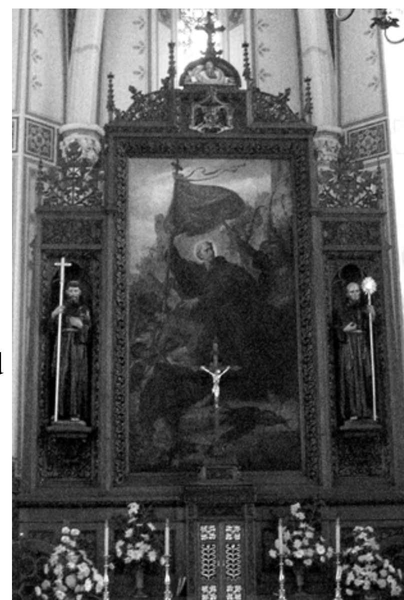

Ivan Kapistran bio je talijanskog podrijetla a zvaše se Giovanni da Capistrano, rođen je Capestrano Aquila, Abruzzi, 1386., umro u Iloku, 23. listopada 1456. Bio je franjevački propovjednik, svetac je rimokatoličke Crkve te slovi kao najglasovitiji propovjednik svih vremena. Bio je učenik Bernardina Sienskoga, kojemu pomaže u reformi reda za sprovedbu strogih reformi koje su unutar reda imale za cilj učvrstiti hijerarijsku disciplinu. Slično kao njegov učitelj Bernardin, na koga se je ogledao, izrazio je naročito štovanje Svetog Imena Isusova, stoga je optužen za krivojerstvo. U mnogim gradovima održavao je propovijedi koje su bile od velikog utjecaja na slušatelje. Dosta je bilo čuti samo da se spomene njegovo ime pa su crkve postale dupke pune te je i zbog toga svoje propovijedi održavao na gradskim trgovima. Četrdeset godina je propovijedao, dnevno barem jednom, a bivalo je da čak i tri sata dulje. Bio je glavni inkvizitor u Ferari, Veneciji i u Siciliji te apostolski legat. Obilazio je cijelu srednju Europu i propivjedao križarski rat protiv Turaka.

U Bečkom dvoru Habsburgovaca djeluje kao papinski apostolski nuncij od 1451. Za vrijeme svog službovanja ophodio je Njemačko-rimsko Carstvo, Češku i Ugarsku. Dulje vremena je boravio kod poljskog kralja Kazimira IV. Bio je svega jedini od talijanskih propovjednika u 15. stoljeću koji je osim Italije imao veliki utjecaj na mase i u inozmestvu (u pratnji imao je i tumače). Zabilježena su čudesna ozdravljenja, kada je položio križ na bolesnike, odnosno moći sv. Bernardina koje je nosio uvijek sa sobom. Narod nije samo slušao njegove propovijedi, već su otkrivene i njegove vještine liječenja. Nema niti jednog sveca o kojemu su za njegova života načinjenji toliki zapisinici, kao u slučaju Svetog Ivana Kapistranskog. Prema jednom pariškom kodeksu pribilježeno je približno dvije tisuće takvih ozdravljenja s navednim podacima mjesta, osobe, nadnevka i podataka svjedoka. U svibnju 1455. kod Lendave, u Zaladskoj županiji, prešao je preko mađarske granice i početkom srpnja bio je u Juri na saboru. Ovdje je primio pismo novog pape Kalista III. u kojemu mu je povjereno da diljem Mađarske proglasuje i širi rat protiv Turaka. Naime, papa španjolskog podrijetla je prisegao da će Osmalije istjerati iz Europe. Krajem srpnja je već Kapistran poslao papi plan savezničke vojske koji mu je predložio János Hunjadi. Papa mu 15. veljače 1456. godine šalje križ te mu je povjerio da može proglasiti križarski rat protiv Turaka. Osmanlijska vojska je lipnja 1456. pod sultanom Mehmedom II. udarila na Beograd, Kapistran je sakupio četu križara, sastavljenu od seljaka, građana i profesionalnih vojnika, te je 22. srpnja uz vojsku János Hunyadija i Mihálya Székelya nanio Turcima težak poraz.

Umro je od kuge 23. listopada 1456. u Iloku, gdje je i pokopan.

U Iloku se nalazi crkva sv. Ivana Kapistrana i njegova slika iznad oltara.

Sastavio Đuro Franković

Kapelica sv. Bartola u Pečuhu. Snimio: Akoš Kolar

